

Rapport till Finanspolitiska rådet
2015/3

Fördelningseffekterna av sex förslag ur budgetpropositionen för 2015

Konjunkturinstitutet

Elin Ryner

De åsikter som uttrycks i denna rapport är författarens egna och speglar inte nödvändigtvis Finanspolitiska rådets uppfattning.

Finanspolitiska rådet är en myndighet som har till uppgift att göra en oberoende granskning av regeringens finanspolitik. Rådets uppgifter fullföljs framför allt genom rapporten Svensk finanspolitik som lämnas till regeringen en gång per år. Rapporten ska kunna användas som ett underlag för riksdagens granskning av regeringens politik. Rådet anordnar även konferenser. I serien Studier i finanspolitik publiceras fördjupade studier av olika aspekter på finanspolitiken.

Finanspolitiska rådet
Box 3273
SE-103 65 Stockholm
Kungsgatan 12-14
Tel: 08-453 59 90
Fax: 08-453 59 64
info@finanspolitiskaradet.se
www.finanspolitiskaradet.se

ISSN 1654-8000

1 Inledning

Denna rapport har skrivits av Konjunkturinstitutet på uppdrag av Finanspolitiska rådet. I rapporten redovisas fördelningseffekterna av sex förslag ur budgetpropositionen för 2015. Förslagen som analyseras är förslaget om begränsad avdragsrätt för privat pensionssparande, avtrappat jobbskatteavdrag för arbetsinkomster över 600 000 kronor, begränsad uppräkningsavdrag av nedre skiktgränsen, höjt grundavdrag för äldre, höjd ersättning i arbetslöshetsförsäkringen samt höjd ersättningsgrad i sjuk- och aktivitetsersättningen. Förslaget om avdragsrätten för privat pensionssparande fanns även i Alliansens budgetmotion, som antogs av riksdagen. De övriga fem förslagen från budgetpropositionen för 2015 antogs inte av riksdagen. För dessa fem förslag beräknas fördelningseffekter med och utan arbetsutbudseffekter. Beräkningarna görs med hjälp av Statistiska centralbyråns (SCB) mikrosimuleringsmodell Fördelningsanalytiskt statistiksystem för inkomster och transfereringar (FASIT) samt tillhörande arbetsutbudsmodell.

Rapporten inleds med ett metodavsnitt där de beräkningar som görs i rapporten beskrivs. Avsnittet börjar med en beskrivning av FASIT och tillhörande arbetsutbudsmodell. Alla beräkningar i rapporten görs med hjälp av FASIT 2012 version 5 och utifrån urvalsundersökningen hushållens ekonomi (HEK). I rapporten görs sex simulerade förändringar. Utgångspunkten i den första simuleringen (avdragsrätt för privat pensionssparande) är 2015 års ekonomiska förhållanden och regler men med en avdragsrätt om 12 000 kronor per år. I denna miljö begränsas avdragsrätten till 1 800 kronor per år. I de övriga fem simuleringarna är utgångspunkten 2015 års ekonomiska förhållanden och regler. Därefter införs var och en av de fem regelförändringarna. Efter metodavsnittet redovisas de beräknade effekterna. För de simulerade förändringarna redovisas de beräknade finansiella effekterna samt beräknade fördelnings- och arbetsutbudseffekter.

I Finansdepartementets fördelningsanalyser beräknas både den direkta och den långsiktiga effekten. I den långsiktiga analysen tillåts arbetsutbudet hos individerna anpassas till en ny jämvikt. När fördelningseffekter studeras är det vanligt att man delar in individerna i decilgrupper efter deras inkomst. Indelningen i decilgrupper för den direkta effekten och den långsiktiga effekten görs på fördelningen före den simulerade förändringen. Detta innebär att ingen hänsyn tas till rörelser i inkomstfördelningen.

I denna rapport görs en utökad fördelningsanalys i förhållande till det som görs av Finansdepartementet. Med en utökad fördelningsanalys menas här att utöver en analys av den direkta och långsiktiga fördelningseffekten analyseras även rörelserna i inkomstfördelningen. Genom att även göra indelningen i decilgrupper för den direkta effekten och den långsiktiga effekten på fördelningen efter den simulerade förändringen kan man studera förändringen av den långsiktiga medelinkomsten per decilgrupp.

Analysen av begränsning av avdraget för privat pensionssparande visar att individer som betalar statlig skatt i större utsträckning än individer som inte betalar statlig skatt pensionssparar privat och därmed nyttjar avdragsmöjligheten.

Detta mönster finns oavsett om befolkningen delas in efter kön, ålder eller födelseland.

Analysen av de fem övriga regelförändringarna från budgetpropositionen för 2015 visar på små förändringar i arbetsutbud och liten påverkan på inkomstspridning. Störst påverkan på arbetsutbud ger förslaget om arbetslöshetsersättningen. Därefter följer förslaget om förändrad uppräkningsgräns och nedtrappat jobbskatteavdrag för arbetsinkomster över 600 000 kronor. Förslaget om höjd ersättning vid arbetslöshet är det förslag som på helåret har störst magnitud (ökar utgifterna). Därefter följer nedtrappat jobbskatteavdrag (ökar inkomsterna) och höjt grundavdrag för äldre (minskar inkomsterna).

2 Metod

I detta avsnitt beskrivs de beräkningar som görs i rapporten. Grunden för beräkningarna är FASIT och tillhörande arbetsutbudsmodell. Avsnittet börjar därför med en kort beskrivning av dessa. Därefter beskrivs hur fördelningsanalysen görs. I denna rapport kommer både den individuella disponibla inkomsten och den justerade disponibla inkomsten att vara centrala begrepp och ligga till grund för fördelningsanalysen. Slutligen beskrivs beräkningarna av arbetsutbudseffekterna.

2.1 FASIT

FASIT, som står för FördelningsAnalytiskt Statistiksystem för Inkomster och Transfereringar, är en statistisk beräkningsmodell för att beräkna effekterna av förändringar i skatte-, avgifts- och transfereringssystemen. Modellen har utvecklats av SCB i samarbete med Finansdepartementet. Grunden för FASIT är ett individdataset, antingen HEK (Hushållens EKonomi) eller STAR (STatistiskt AnalysRegister), kopplas samman med skatte-, ersättnings- och transfereringsregler. HEK är SCB:s årliga urvalsundersökning av hushållens ekonomi och består av ca 17 000 hushåll, vilket motsvarar ca 38 000 individer. STAR är ett registerbaserat urval med ca 670 000 urvalspersoner. Urvalet kompletteras med uppgift om partner och barn, vilket leder till att antalet individer i urvalet är ca 1,6 miljoner. För simuleringarna i denna rapport används HEK.

I FASIT kan inkomster, skatter, bidrag och ersättningar för varje individ och hushåll som ingår i datasetet beräknas. De data som används utgör ett urval varför vikter används för att överföra beräkningarna till hela befolkningen. Genom att göra beräkningarna med och utan regelförändringar kan bland annat förändringar av offentliga inkomster och utgifter, samt förändringar av hushållens disponibla inkomster till följd av regelförändringar beräknas.

För att göra beräkningar för år då utfallsdata ännu inte finns tillgängliga görs framskrivningar av de ekonomiska och demografiska förhållandena så att de sammanfaller med prognoser för året av intresse. Framskrivningen görs i två steg. Först kalibreras de vikter som används för uppräknings till hela befolkningen så att befolkningsstrukturen och andra uppgifter, till exempel antal utbetalda a-kasse- och sjukpenningdagar och antalet sysselsatta i olika arbetsmarknadssektorer, överensstämmer med kända eller prognostiserade värden. Sedan justeras inkomstvariabler för att återspegla den kända eller prognostiserade utvecklingen. När denna rapport skrivs baseras FASIT på data från 2012 (senaste utfall) och framskrivning kan ske till och med 2019.

Även om FASIT täcker in stora delar av de regelsystem som påverkar hushållens inkomster så finns det aspekter som kan vara svåra att simulera eller inte alls fångas upp. Ersättningar från socialförsäkringssystemen eller arbetslöshetsförsäkringen kompletteras exempelvis för många av avtalsersättningar och/eller privata försäkringar (Lindquist & Wadensjö, 2011). För de som har avtalsersättning kommer förändrade ersättningsnivåer att påverka avtalsersättningens storlek då avtalsersättningar vid sjukdom eller arbetslöshet är begrän-

sade i lag.¹ Höjda offentliga ersättningar minskar avtalsersättningarna. För privata försäkringar finns inga begränsningar. I FASIT simuleras endast avtalsersättningar vid sjukdom och vissa ersättningar vid arbetslöshet.

Slutligen ska det poängteras att de beräkningar som görs med FASIT är statiska, det vill säga de tar inte hänsyn till eventuella beteendeförändringar till följd av regelförändringarna som simuleras. Till FASIT har emellertid en arbetsutbudsmodell kopplats som tillåter beräkningar av hur arbetsutbudet kan förväntas ändras vid regelförändringar.

2.2 Arbetsutbudsmodellen

Detta avsnitt beskriver arbetsutbudsmodellen i korthet. En utförligare beskrivning finns i Finansdepartementet (2009). Arbetsutbudsmodellen består av fyra sannolikhetsmodeller och en strukturell arbetsutbudsmodell som används i två steg för att bestämma arbetsutbudet för en given regelstruktur.

Först tilldelas personerna en arbetsmarknadsstatus, baserade på huvudsaklig inkomstkälla, och delas in i följande grupper:

1. Barn (0–18 år)
2. Pensionärer
3. Studerande
4. Personer med sjuk- och aktivitetsersättning
5. Föräldralediga
6. Arbetslösa
7. Övriga (uppbär ingen arbetsinkomst eller ersättning från socialförsäkringssystemet)
8. Sjukskrivna
9. I arbete

I modellen tillåts inte personer i någon av de grupperna 1, 3, 5 och de i grupp 2 som är över 69 år att ändra sitt arbetsutbud. Vidare tillskrivs personer en status för hela året. Detta innebär att det exempelvis inte går att vara arbetslös ena halvan av året och arbeta den andra halvan.

För personer i arbetskraften, vilket i modellen innebär personer i grupperna 2 (61–69 åringarna), 4, 6, 8 och 9 predikteras en ny status.² Med hjälp av de fyra sannolikhetsmodellerna bestäms om en person ingår i någon av grupperna: personer med sjuk- eller aktivitetsersättning (4), arbetslösa (6), sjukskrivna (8) eller pensionärer (2). I sannolikhetsmodellerna spelar ersättningsgraden jämte

¹ SFB 28 kap. 19 § och SFS 1997:238 31 §.

² Enligt AKU-definitionen ingår inte personer som är förtidspensionärer av hälsoskäl i arbetskraften. Sådana personer uppbär sjuk- eller aktivitetsersättning. I arbetsutbudsmodellen antas dock att även dessa individer kan påverkas av en regelförändring och anpassa sitt arbetsutbud.

individkaraktäristika en betydande roll. Ersättningsgraden definieras i modellen som den disponibla inkomsten vid icke-arbete relativt disponibel inkomst vid heltidsarbete. Inkomstkällorna vid icke-arbete är: sjuk- och aktivitetsersättning, arbetslöshetsersättning, sjukpenning samt pension (för personer 61–69 år). Bland individkaraktäristikan ingår exempelvis kön, ålder, civilstånd och utbildningsnivå. De personer som ingår i arbetskraften och inte allokeras till någon av de fyra grupperna går vidare till modellens andra steg.

I det andra steget beräknas arbetsutbud för de personer som återstår efter det första steget och de personer som ingår i gruppen ”övriga”. Gruppen övriga består av personer som inte har någon arbetsinkomst eller ersättning från socialförsäkringssystemet. Arbetsutbudet beräknas med hjälp av en tidigare estimerad strukturell arbetsutbudsmodell. Den strukturella arbetsutbudsmodellen är en diskret valmodell där personer kan välja mellan 13 olika arbetstider från noll till 55 timmar per vecka.³ Den teoretiska utgångspunkten för modellen är en hushållsmodell där hushållet maximerar sin nytta med avseende på disponibel inkomst och fritid. Arbetsutbudet för hushållsmedlemmarna bestäms simultant och hushållets nettoresurser läggs samman. För ensamstående förenklas hushållsmodellen till en vanlig nyttomaximeringsmodell eftersom man då inte behöver beakta andra vuxna individer i hushållet.

Preferenser i modellen beskrivs av en trans-log nyttofunktion med separabel onyttan av att erhålla försörjningsstöd och en fast kostnad för att arbeta. Nyttofunktionen innebär en flexibel specificering av hushållets nytta, men också att nyttan av en persons fritid beror på en partners nytta av fritid samt av hushållets disponibla inkomst. Detta medför att modellen innehåller korseffekter inom hushållen. De parametrar i nyttofunktionen som bestämmer nyttan av fritid och onyttan av att erhålla försörjningsstöd är funktioner av observerbar (till exempel ålder, utbildningsnivå och antal barn) och icke-observerbar heterogenitet. Den strukturella modellen har estimerats separat för fyra grupper: ensamstående mödrar, ensamstående kvinnor, ensamstående män och samboende.⁴ Detta medför att beteende och därmed effekter av regelförändringar kan skilja sig åt mellan grupperna.

Efter modellens två steg har varje person tilldelats en arbetsmarknadsstatus och ett antal arbetade timmar. Antingen har personerna fått status ”sjuk- och aktivitetsersättning”, ”arbetslös”, ”sjukskriven” eller ”pensionär” i steg ett eller så har de fått status ”i arbete” och antal arbetade timmar eller status ”övriga” i steg två. De personer som i det andra steget får noll arbetade timmar ges status ”övriga”. Arbetsutbudet kan därmed beräknas för varje given regelstruktur.

För att utvärdera en regelförändring beräknas först arbetsutbudet före regelförändringen. Sedan beräknas arbetsutbudet med ändrade regler. Genom att jämföra arbetsutbudet från de två beräkningarna erhålls regelförändringens arbetsutbudseffekter.

³ Arbetstiderna är 0, 10, 20, 30, 35, 37, 39, 40, 41, 43, 45, 50 och 55 timmar per vecka.

⁴ En svaghet i modellen är att den strukturella arbetsutbudsmodellen inte är skattad för gruppen personer 65–69 år, men att dessa finns med i sannolikhetsmodellerna.

I princip jämförs två jämviktslägen – en jämvikt med oförändrade regler och en jämvikt med ändrade regler. Anpassningsbanan från den ena jämvikten till den andra beräknas inte i modellen. Simuleringsresultaten kan således tolkas som förändringar av arbetsutbudet på lång sikt. Vad som händer med arbetsutbudet på kort sikt fångas således inte i modellen.

När det gäller tolkningen av modellens resultat kan det vara på sin plats att notera att det är en arbetsutbudsmodell och att analysen därför blir partiell till sin natur då efterfrågan på arbetskraft inte ingår i modellen, något som bland andra Finanspolitiska rådet (2010) lyft fram. Även om det går att argumentera för att modellen och liknande modeller i väsentliga delar fångar upp efterfrågesidan (Flood, 2010) så är det inte självklart hur arbetsutbudseffekterna kan översättas till effekter på sysselsättningen. Att som i Finansdepartementets senare analyser tolka resultaten som förändringar av individens önskade arbetsutbud förefaller rimligt (se anmärkning tabell 3.7 i Finansdepartementet, 2011). Modellens partiella natur understryks av att Finansdepartementet utvidgat sin analys av jobbskatteavdragets effekter med effekter på lönebildningen (jämför till exempel prop. 2009/10:42 med Finansdepartementet, 2011).

En annan sak som manar till försiktig tolkning är att de kvantitativa resultaten från arbetsutbudsmodellen kan vara känsliga för vilket år de data som används är ifrån (Riksrevisionen, 2009) och de prognoser som ligger till grund för framskrivningen av data (Finansdepartementet, 2010). Ytterligare en sak att ta i beaktande, speciellt när det gäller simuleringar av små förändringar och disaggregerad analys av resultaten, är att arbetsutbudsmodellen baseras på en urvalsundersökning och att vikter används för att räkna upp resultaten till hela befolkningen.

2.3 Fördelningsanalys

Två centrala begrepp i fördelningsanalysen är individuell disponibel inkomst och justerad disponibel inkomst, ibland även kallad ekonomisk standard.⁵

Ett hushålls disponibla inkomst är dess sammanlagda inkomst från arbete, kapital, näringsverksamhet och positiva transfereringar minus negativa transfereringar (framför allt skatter). För att kunna jämföra individers ekonomiska situation, utan den utjämnande effekt som erhålls vid studier av hushållsinkomster, beräknas den individuella disponibla inkomsten. Det sker genom en summering av alla individuella inkomster och genom att fördela hushållsgemensamma inkomster (bostadsbidrag etc.) lika mellan hushållets vuxna.

Om fokus i stället ligger på hushållets situation kan det vara svårt att jämföra hushåll med olika antal vuxna och barn. Genom att justera den disponibla inkomsten för försörjningsbörda ges ett mått som är jämförbart mellan hushåll av olika storlek. Hushållets disponibla inkomst divideras med hushållets konsumtionsvikt enligt den svenska konsumtionsenhetsskalan från år 2004, se

⁵ För vidare information se prop. 2012/13:100 bilaga 2 underbilaga.

tabell 1. Hushållets justerade disponibla inkomst tilldelas samtliga hushållsmedlemmar.

Tabell 1 Svensk konsumtionsenhetsskala

Hushållsmedlem	Vikt
Första vuxen	1
Andra vuxen	0,51
Ytterligare vuxen	0,60
Första barnet (0–19 år)	0,52
Andra och påföljande barn (0–19 år)	0,42

Källa: SCB (2006).

Alla beräkningar i rapporten görs med hjälp av FASIT 2012 version 5 och HEK. Detta innebär att de beräknade finansiella effekterna kan avvika från vad regeringen har redovisat i sina beräkningar utifrån annat dataunderlag. I denna rapport används HEK medan regeringen använder STAR, men detta leder inte till några större skillnader. Däremot kan ursprungsår och framskrivning av dataunderlaget påverka resultaten.

Beräkningarna i denna rapport tar sin utgångspunkt i 2015 års regler och prognostiserade ekonomiska förhållanden. Dock utgår beräkningarna för begränsningen av avdragsrätten för privat pensionssparande från att begränsningen inte är införd 2015 och jämförs med att den införs detta år. Detta för att öka jämförbarheten med de siffror regeringen har publicerat i budgetpropositionen för 2015.

Fördelningseffekter

När analysen avser att studera effekter på olika åldersgrupper, kön eller annan individkarakteristika utgår beräkningarna från individuell disponibel inkomst. Detta för att analysen ska belysa skillnaden mellan individer och inte hushåll. Det är både den procentuella förändringen och förändringen i kronor av den individuella disponibla inkomsten som redovisas. Redovisningen begränsas till individer 20 år och äldre.

När det är inkomstspridningen mellan hushåll som är intressant utgår beräkningarna av regelförändringarna från inkomstbegreppet justerad disponibel inkomst. Den procentuella förändringen av medelvärdet av justerad disponibel inkomst redovisas per decilgrupp. Indelningen i decilgrupper är gjord utifrån justerad disponibel inkomst före respektive efter regelförändringarna. Den procentuella förändringen av justerad disponibel inkomst redovisas för hela befolkningen.⁶

⁶ Teknisk not: Begränsning görs genom att $b_{hink}=1$ och $b_{helarh}=1$ samt efter att arbetsutbudsmodellen har körts även att $autyp$ ska anta ett värde mindre än 4.

Arbetsutbudseffekter

Arbetsutbudseffekten av regelförändringarna beräknas med hjälp av arbetsutbudsmodellen.

Arbetsutbudseffekter av förändrade regler brukar delas upp i effekter längs den extensiva marginalen och effekter längs den intensiva marginalen. Med den extensiva marginalen avses om personer överhuvudtaget bjuder ut sin arbetskraft, det vill säga om de arbetar eller inte. Med den intensiva marginalen avses arbetsutbudet bland de som arbetar, det vill säga antalet arbetade timmar. Tillsammans utgör effekterna längs de båda marginalerna den totala arbetsutbudseffekten. Den totala effekten redovisas dels som procentuell förändring av arbetade timmar, dels i termer av årsarbetskrafter. En årsarbetskraft motsvarar 1 800 timmar. Vidare redovisas förändringarna per kvartilgrupp och för kvinnor och män. Effekter längs den intensiva marginalen redovisas i årsarbetskrafter. Den extensiva marginalen redovisas som förändringen av antal personer i arbete. Dessutom redovisas förändringen av antal personer som tillhör grupperna ”arbetslösa”, ”sjuka”, ”pensionärer” och ”övriga”⁷. De antalsförändringar som redovisas är nettoförändringar.

Förutom arbetsutbudseffekterna redovisas även fördelningseffekterna som följer därav. Fördelningseffekterna redovisas för hela befolkningen som procentuell förändring av medelvärdet av justerad disponibel inkomst per decilgrupp. Detta görs i form av en statisk effekt och en långsiktig effekt. Den statiska effekten är förändringen av inkomsten utan hänsyn tagen till arbetsutbudseffekterna. Den långsiktiga effekten inkluderar effekterna av förändrat arbetsutbud.

Den direkta effekten motsvarar således fördelningseffekterna från de statiska simuleringarna. Då personer i arbetsutbudsmodellen endast kan inneha en arbetsmarknadsstatus kan dessa emellertid skilja sig åt. I FASIT kan individen vara arbetslös nio månader och ha arbete i tre månader. Motsvarande individ i arbetsutbudsmodellen skulle vara arbetslös hela året.

I tabell 2 redovisas medelvärdet av den beräknade justerade disponibla inkomsten per decilgrupp i FASIT samt arbetsutbudsmodellen före simulerade förändringar. Dessa skiljer sig åt eftersom individer i arbetsutbudsmodellen enbart kan ha en status per år.

⁷ Med ”övriga” menas personer som inte har arbetsinkomst eller ersättning från sociala försäkringssystem. Detta inkluderar bland annat hemarbetande personer som mer eller mindre frivilligt är utan förvärvsarbete.

Tabell 2 Justerad disponibel inkomst per decilgrupp (medelvärden) i FASIT och i arbetsutbudsmodellen

Decilgrupp	FASIT Kronor	Arbetsutbudsmodellen Kronor
1	86 745	98 806
2	136 625	146 686
3	162 658	173 383
4	188 025	198 313
5	212 446	221 988
6	237 330	247 791
7	266 533	276 230
8	303 495	311 486
9	357 587	361 943
10	625 331	600 201
Totalt	257 691	263 687

Källa: FASIT HEK2012 v5.

Utökad fördelningsanalys

Det vanliga i fördelningsanalyser är att indelningen i decilgrupper för den direkta effekten (statiska effekten) och den långsiktiga effekten är gjord på inkomstfördelningen före den simulerade förändringen. Detta innebär att ingen hänsyn tas till rörelser i fördelningen. De simulerade förändringarna ger emellertid upphov till sådana. Rörelserna följer av flera anledningar. Personer som inte ändrar sitt arbetsutbud, men vars inkomst påverkas av den simulerade förändringen kommer att förflytta sig och sitts hushålls övriga medlemmar i fördelningen till följd av den direkta inkomstförändringen. Personer som ändrar sitt arbetsutbud kommer att förflytta sig och sitt hushålls övriga medlemmar i fördelningen till följd av de inkomstförändringar som förändrat arbetsutbud leder till. Arbetsutbudsförändringar längs den extensiva marginalen (väljer mellan att arbeta eller inte) kan förväntas medföra större förflyttningar än förändringar längs den intensiva marginalen (hur många timmar de som arbetar väljer att erbjuda). Slutligen kommer de ovan nämnda rörelserna att leda till att positionen i fördelningen ändras för de som inte påverkas av den simulerade förändringen.

På grund av dessa rörelser kompletteras de direkta (statiska) och långsiktiga effekterna i denna rapport med en analys av rörelsernas påverkan på inkomstfördelningen. Genom att göra en decilindelning före regelförändringen och en efter kan man studera hur många individer som byter decilgrupp i och med regelförändringen. Detta kan åskådliggöras med hjälp av en transitionsmatris. I en sådan redovisas hur många individer som rört sig från en decilgrupp till en annan eller stannat kvar.

Vidare är det intressant att studera hur mycket medelinkomsten har förändrats i respektive decilgrupp i och med regelförändringen. Observera att man då nödvändigtvis inte följer samma individer utan att man studerar den grupp individer som tillhör exempelvis decilgrupp 4 före regelförändringen och där-efter de som tillhör den nya decilgrupp 4. Ytterligare intressant att studera, med

hjälp av dessa två inkomstindelningar, är hur decilgränsen för respektive decilgrupp har förändrats i förhållande till medianinkomsten i och med regel­ förändringen. Denna analys visar på om det har och var det har skett en förtätning eller ökad spridning i inkomstfördelningen.

3 Avdragsrätt för privat pensionssparande

Den 1 januari 2015 sänktes det fasta beloppet vad gäller möjligheten att göra avdrag för pensionspremier för pensionsförsäkring och inbetalningar på pensionssparkonto från 12 000 kronor till 1 800 kronor per år. Förslaget fanns både med i regeringens budgetproposition (prop. 2014/15:1) och i Alliansens budgetmotion (motion 2014/15:3002). Det var dock den sistnämnda som antogs av i riksdagen den 3 december 2014.

I de promemorior (Finansdepartementet, 2014a; Finansdepartementet, 2014b) som föregick förslaget görs bedömningen att avdragsrätten för privat pensionssparande bör begränsas av både offentligfinansiella och fördelningspolitiska skäl.

Avdragsrätten för privat pensionssparande innebär att det lämnas en skattekredit för sparandet. Denna skattekredit återbetalas då de utfallande beloppen beskattas. När avdragsrätten begränsas ökar skatteintäkterna vid avsättningsstillfället men minskar vid uttagstillfället. Därmed ökar skatteintäkterna på kort- och medelfristig sikt när avdraget begränsas. På lång sikt är effekten betydligt mindre och beror på skillnaden i spararnas marginalskattesatser vid avsättnings- respektive uttagstillfället.

En individ som pensionssparar privat och nyttjar avdraget får idag en lägre beskattningsbar inkomst än om den inte skulle nyttja avdraget. Detta gör att individen betalar lägre skatt idag om avdragsmöjligheten nyttjas. När sedan de sparade medlen betalas ut senare i livet ingår de i beskattningsbar inkomst som därmed blir högre än om individen inte hade pensionssparat privat.⁸ Individer som pensionssparar privat flyttar därmed beskattningsbar inkomst från avsättningsstillfället till uttagstillfället. De betalar därmed mindre i skatt idag och mer i skatt i framtiden än vad de skulle ha gjort om de inte hade nyttjat avdragsrätten.

I tabell 3 beräknas nettoinkomsten för två olika årsinkomster vid olika storlekar på avdrag. Avdragets storlek påverkar den taxerade förvärvsinkomsten och därmed den beskattningsbara inkomsten. Den beskattningsbara inkomsten blir högre vid ett lägre avdrag. Detta gör att kommunal och statlig inkomstskatt blir högre när det fasta beloppet sänks. Jobbskatteavdraget påverkas för individer som har inkomster i under 7,88 prisbasbelopp (350 700 kronor 2015) eftersom grundavdraget inte är på en fast nivå då.

Skillnaden mellan inkomst efter skatt (nettoinkomst) mellan att nyttja avdraget och att inte nyttja avdraget vid en avdragsrätt på 12 000 kronor skulle vara 3 798 kronor för en individ med en årsinkomst på 250 000 kronor (se tabell 3). Motsvarande skillnad för en individ med en årsinkomst på 500 000 kronor är

⁸ Individen kan ha sparar på annat sätt än i ett privat pensionssparande men detta bortses från här.

6 239 kronor. Individer som har högre marginalsatt får således en större sänkning av skatten vid avsättningstillfället.

Tabell 3 Nettoinkomst vid olika årsinkomster och pensionssparande och avdragsrätter

Avdragsmöjlighet	Inget avdrag	12 000 kronor	1 800 kronor	Inget avdrag	12 000 kronor	1 800 kronor
Lön (a)	250 000	250 000	250 000	500 000	500 000	500 000
Avdrag (b)	0	12 000	1 800	0	12 000	1 800
Taxerad förvärvsinkomst (c=a-b)	250 000	238 000	248 200	500 000	488 000	498 200
Grundavdrag (d = beror på c)	23 200	24 400	23 300	13 100	13 100	13 100
Beskattningsbar inkomst (e=c-d)	226 800	213 600	224 900	486 900	474 900	485 100
Kommunal inkomstskatt (31,99%) (f=0,3199*e)	72 553	68 331	71 946	155 759	151 921	155 183
Statlig inkomstskatt (g = beror på f)	0	0	0	11 340	8 940	10 980
Jobbskatteavdrag (h = beror a och c)	19 280	18 856	19 217	26 379	26 379	26 379
Nettoinkomst (i=a-f-g+h)	196 727	200 525	197 271	359 280	365 519	360 216

Anm: 2015 års skatteregler förutom avdragsrätten.

Källa: Konjunkturinstitutets egna beräkningar.

De flesta individer har sammantaget en lägre beskattningsbar inkomst i samband med pensionen eftersom inkomst- och premiepensionen är lägre än löneinkomsten. I och med att inkomstbeskattningen är progressiv innebär en lägre beskattningsbar inkomst att man möter en lägre marginalsatt.

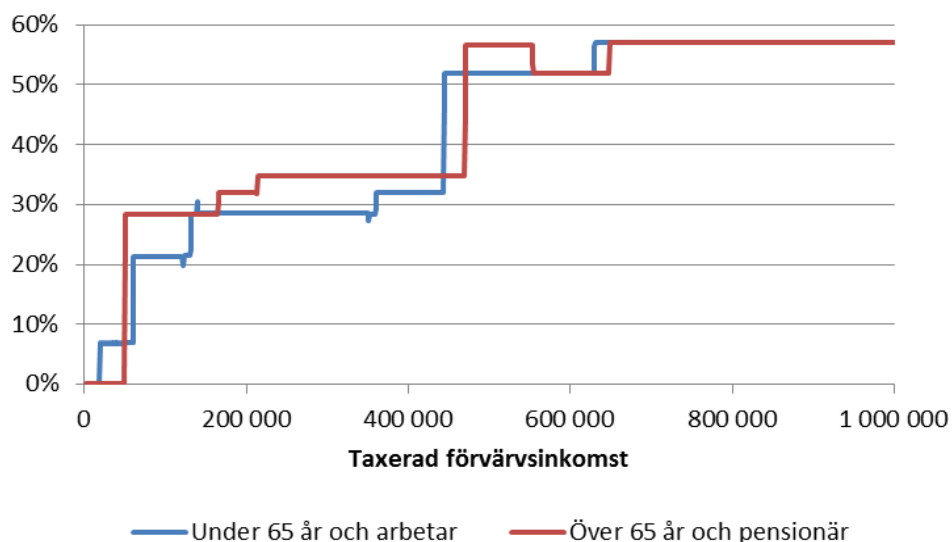
Genom att det fasta beloppet sänks från 12 000 till 1 800 kronor per år tidigareläggas därmed skattebetalningarna på det sparade beloppet. Istället för att betala skatt för beloppet vid uttagstillfället betalar individen skatt redan idag. En individ som vid avsättningstillfället möter en högre marginalsatt än vid uttagstillfället får genom sänkningen av det fasta beloppet betala mer skatt sett över livet. Det är alltså främst personer med höga inkomster idag, och som därmed har höga marginalsatter och kan nyttja hela avdragsutrymmet, som framför allt tjänar på avdragsrätten för privat pensionssparande (givet att skattesystemet i framtiden liknar dagens).

Den direkta effekten för en individ med en årsinkomst på 250 000 kronor av att avdraget begränsas 2015 är att inkomsten efter skatt blir 3 254 kronor lägre (se tabell 3). Motsvarande för en individ med en årsinkomst på 500 000 kronor är 5 303 kronor i lägre inkomst efter skatt.

Införandet av jobbskatteavdraget har medfört att marginalsatten har sänkts för många låg- och medelinkomsttagare. Detta kan innebära att dessa vid den framtida pensionen kan få en högre marginalsatt.

I diagram 1 redovisas marginalsikten för en person under 65 år med enbart arbetsinkomst respektive för en person över 65 år med enbart pension (gällande skatteregler 2015).

Diagram 1 Marginalsikten för yrkesaktiv respektive pensionär, år 2015 (genomsnittlig kommunalskattesats)

Källa: Konjunkturinstitutets beräkningar.

De flesta får en lägre taxerad förvärvsinkomst som pensionär än som yrkesaktiv. Jämförs marginalsikten för personen vid avsättnings- och uttagstidpunkten givet antagande om att den taxerade förvärvsinkomsten som pensionär är 70 procent av den som yrkesaktiv, skulle individer med arbetsinkomster mellan 71 000–131 000 och mellan 236 000–443 000 kronor per år möta en högre marginalsikt som pensionär. Det senare intervallet inkluderar den största delen av de yrkesverksammas månadslöner. Givet att inte inkomstbeskattningen ändras i större utsträckning skulle dessa individer betala högre skatt vid uttagstidpunkten än vid avsättningstidpunkten. Om man istället antar att individen får 50 procent av sin taxerade förvärvsinkomst som yrkesverksam då individen blir pensionär krymper intervallet till 329 000–443 000 kronor. Dock är det relativt små skillnader i marginalsikt vid dessa inkomster (3–6 procentenheter). Den stora skillnaden i marginalsikt blir för personer som har en beskattningsbar inkomst över den nedre skiktgränsen som yrkesaktiv. Dessa individer får troligen en lägre eller i alla fall inte högre marginalsikt som pensionärer. Dessa individer gynnas alltså i större utsträckning av möjligheten till pensionsavdrag än individer som inte betalar statlig inkomstskatt.

3.1 Vilka nyttjar avdragsrätten för privat pensionssparande

Enligt data ur HEK 2012 var det ca 1,95 miljoner individer som gjorde avdraget och i genomsnitt var avdraget 5 600 kronor. I tabell 4 redovisas statistik uppdelat på män och kvinnor samt på om individen betalade statlig skatt eller inte.

Tabell 4 Gjorda avdrag för privat pensionssparande 2012, uppdelat på män och kvinnor respektive om individen betalar statlig skatt eller inte (individer 20 år och äldre)

	Andel av befolkningen	Avdrag (medel för alla)	Andel av de som gör avdraget	Medel givet att man gör avdraget	Andel som gör avdraget i förhållande till sin andel av befolkningen
Alla	100%	1 500	100%	5 600	
Män	49%	1 500	47%	5 800	0,96
Kvinnor	51%	1 500	53%	5 400	1,04
Under skiktgränsen	85%	1 300	75%	4 900	0,88
Över skiktgränsen	15%	3 600	25%	7 600	1,73
Under skiktgränsen					
Män	39%	1 100	30%	4 900	0,79
Kvinnor	47%	1 300	44%	4 900	0,95
Över skiktgränsen					
Män	10%	3 200	17%	7 500	1,59
Kvinnor	4%	4 400	9%	7 800	2,08

Källa: HEK2012 år 2012.

Sett till alla över 20 år gjorde kvinnor och män i genomsnitt lika stort avdrag. Fler kvinnor än män som gjorde avdraget och av dessa gjorde män i genomsnitt ett avdrag på 5 800 kronor och kvinnor i genomsnitt 5 400 kronor.

I den sista kolumnen i tabellen redovisas en kvot mellan två andelar. Andelarna som jämförs är gruppens andel i befolkningen och motsvarande grupps andel som gör avdraget. Därmed kan man se om det finns någon skillnad mellan en grupps andel av hela populationen och bland de som gör avdraget. Männerna utgör 49 procent av befolkningen. Av de som gör avdraget är 47 procent män, vilket är en lägre andel än männens andel av befolkningen. Kvoten blir 0,96. Om kvoten blir större än 1 är det en större andel av gruppen som gör avdraget än gruppens andel av befolkningen. Om alla i befolkningen skulle göra avdraget skulle alla kvoter vara 1.

Som framgår av tabell 4 är det inte bara personer som betalar statlig inkomstskatt som gjorde avdrag för privat pensionssparande. I förhållande till de som inte betalar statlig inkomstskatt är det dock en större andel som pensionssparar privat bland de som betalar statlig inkomstskatt. Jämförs kvinnor och män som betalar statlig inkomstskatt är det en större andel av kvinnorna som också pensionssparar privat. Kvinnor som hade beskattningsbar inkomst över skiktgränsen gjorde i genomsnitt ett större avdrag än män över skiktgränsen.

Personer som tror sig få en låg pension kan ha intresse av att spara i ett privat pensionssparande om man inte tror sig kunna spara på vanligt sätt. Detta skulle kunna vara en anledning till att även personer som inte betalar statlig skatt pensionssparar privat och därmed nyttjar avdraget. Individer kan också ha förväntningar om lägre skatt framöver.

Tabell 5 Gjorda avdrag för privat pensionssparande 2012, uppdelat på inrikes och utrikes födda samt om individen betalar statlig skatt eller inte (individer 20 år och äldre)

	Andel av befolkningen	Avdrag (medel för alla)	Andel av de som gör avdraget	Medel givet att man gör avdraget	Andel som gör avdraget i förhållande till sin andel av befolkningen
Alla	100%	1 500	100%	5 600	
Utrikes födda	16%	900	9%	6 000	0,56
Inrikes födda	84%	1 600	91%	5 500	1,09
Under skiktgränsen					
Utrikes födda	15%	700	7%	5 100	0,48
Inrikes födda	71%	1 300	68%	4 900	0,96
Över skiktgränsen					
Utrikes födda	2%	3 300	2%	9 000	1,36
Inrikes födda	13%	3 600	23%	7 400	1,77

Källa: HEK2012 år 2012.

I tabell 5 redovisas statistik uppdelat på utrikes och inrikes födda. Det är vanligare i gruppen inrikes födda än för utrikes födda att man pensionssparar privat och nyttjar avdraget (kvoten är 1,09 för inrikes födda och 0,56 för utrikes födda). Både bland inrikes födda och bland utrikes födda är det vanligare att man gör avdraget om man betalar statlig skatt än om man inte betalar statlig skatt. Utrikes födda som gör avdraget gör i genomsnitt ett högre avdrag än inrikes födda. Skillnaden är större då personer som betalar statlig skatt jämförs. Detta skulle kunna bero på att utrikes födda har haft färre år på sig i Sverige att tjäna in till inkomst- och premiepension och att de därmed behöver pensions-spara mer privat än inrikes födda.⁹

I tabell 6 redovisas statistik uppdelat på åldersgrupper. Även här delas grupperna upp på de som betalar statlig skatt eller inte. Jämförs åldersgrupperna är det personer i åldersgruppen 41–50 år som i störst utsträckning gör avdraget. Därefter följer åldersgrupperna 31–40 år och 51–60 år.

Kvoterna är i alla åldersgrupperna högre för individerna som betalar statlig skatt. Kvoten är högst i åldersgrupperna 41–50 och 51–60 år. Det genomsnittliga avdraget ökar med åldersgrupperna. Det största genomsnittliga avdraget görs av individer som betalar statlig skatt och är i åldersgruppen 51–60 år. Detta skulle kunna bero på att man både har möjlighet att spara, att pensionen börjar bli mer aktuell och att man se att det finns en ekonomisk vinning i att skjuta upp beskattningen till när marginalskatten är lägre.

⁹ En person som inte har tjänat in inkomst- och premiepension genom förvärsarbete har rätt till garantipension. Garantipensionen beror dock på hur många år som man varit bosatt i Sverige. För att få full garantipension krävs att man ska ha bott minst 40 år i Sverige från och med det år man fyllde 16 till och med det år man fyller 64 år. Det finns dock undantag ifall man kommit som flykting till Sverige.

Tabell 6 Gjorda avdrag för privat pensionssparande 2012, uppdelat på åldersgrupper samt om individen betalar statlig skatt eller inte (individer 20 år och äldre)

	Andel av befolkningen	Avdrag (medel för alla)	Andel av de som gör avdraget	Medel givet att man gör avdraget	Andel som gör avdraget i förhållande till sin andel av befolkningen
Alla	100%	1 500	100%	5 600	
20–30 år	18%	500	10%	3 400	0,54
31–40 år	16%	1 900	25%	4 600	1,51
41–50 år	18%	2 400	30%	5 400	1,65
51–60 år	16%	3 000	25%	7 000	1,56
61–65 år	8%	2 300	9%	7 200	1,18
66 år och äldre	23%	100	1%	7 900	0,06
Under skiktgränsen					
20–30 år	17%	400	9%	3 100	0,51
31–40 år	13%	1 600	19%	4 100	1,42
41–50 år	13%	2 000	21%	4 700	1,55
51–60 år	12%	2 400	18%	6 100	1,44
61–65 år	7%	1 900	7%	6 600	1,06
66 år och äldre	22%	100	1%	7 500	0,04
Över skiktgränsen					
20–30 år	1%	1 700	1%	5 700	1,07
31–40 år	3%	3 200	6%	6 100	1,89
41–50 år	5%	3 800	9%	7 000	1,95
51–60 år	4%	5 000	7%	9 300	1,98
61–65 år	1%	4 100	2%	8 600	1,72
66 år och äldre	1%	800	0%	8 800	0,33

Källa: HEK2012 år 2012.

3.2 Fördelningseffekter av begränsad avdragsrätt för privat pensionssparande

I nedanstående tabeller redovisas påverkan på individuell disponibel inkomst av att det fasta beloppet för avdrag för privat pensionssparande sänks från 12 000 kronor till 1 800 kronor 2015. I dessa beräkningar antas att nivån på sparandet är oförändrat.¹⁰ Dock kan sparandeformen ha ändrats. Dock finns ingen påverkan på kapitalskatten till följd av flyttat sparande.

¹⁰ Teknisk not: Så som disponibel inkomst beräknas i FASIT dras stolen av avdraget för privat pensionssparande av som en negativ transferering. Man kan se det som att den disponibla inkomsten är efter avdraget sparande. När det fasta beloppet sänks, minskar därför också de negativa transfereringarna genom att sparandet minskar. Skatten ökar för individen men detta motverkas av att sparandet minskar. Netto för individen blir då att disponibel inkomst ökar vid en sänkning av de fasta beloppet. I beräkningarna i denna rapport har denna effekt tagits bort genom att de negativa transfereringarna inte innehåller storleken på avdraget. Sparandet ligger därmed utanför begreppet disponibel inkomst.

Tabell 7 Förändring av individuell disponibel inkomst till följd av begränsningen av avdragsrätten för privat pensionssparande, 2015

Kön	Alla 20 år och äldre			De som gör avdraget		
	Förändring i kronor	Procentuell förändring	Andel av befolkningen	Förändring i kronor	Procentuell förändring	Andel av de som gör avdraget
Män	-500	-0,12	49	-1 700	-0,47	26
Kvinnor	-400	-0,13	51	-1 300	-0,45	29
Alla	-400	-0,13	100	-1 500	-0,46	28

Anm: Genomsnitt i kronor respektive procent.

Källa: HEK2012 framskriven till 2015.

I genomsnitt påverkas kvinnor och män lika mycket av förändringen i kronor räknat. Eftersom kvinnors disponibla inkomst är lägre än mäns blir dock den procentuella skillnaden något större för kvinnorna än för männen i genomsnitt. För individer som gör avdraget minskar den individuella disponibla inkomsten med 400 kronor mer för män än för kvinnor. Trots att kvinnor i genomsnitt gör lika stort avdrag som män påverkas männens inkomster mer efter skatt. Detta beror på att män generellt har högre inkomster än kvinnor och i större utsträckning än kvinnor betalar statlig inkomstskatt.

I tabell 8 redovisas förändringen i individuell disponibel inkomst uppdelat på åldersgrupper. Av tabellen framgår att av de som pensionssparar blir det störst förändring av den individuella disponibla inkomsten i åldersgruppen 55–64 år, både sett till kronor och procentuellt. Därefter följer åldersgruppen 45–54 år. I gruppen 65 år och äldre är effekterna stora för den lilla andel av åldersgruppen som gör avdraget.

Tabell 8 Förändring av individuell disponibel inkomst till följd av begränsningen av avdragsrätten för privat pensionssparande, 2015

Ålder	Alla 20 år och äldre			De som gör avdraget		
	Förändring i kronor	Procentuell förändring	Andel av befolkningen	Förändring i kronor	Procentuell förändring	Andel av de som gör avdraget
20–24 år	0	-0,01	9	-400	-0,15	6
25–34 år	-200	-0,08	16	-800	-0,26	30
35–44 år	-600	-0,17	17	-1 300	-0,37	45
45–54 år	-800	-0,22	17	-1 700	-0,50	45
55–64 år	-900	-0,27	15	-2 100	-0,68	40
65 år –	0	-0,02	26	-1 700	-0,54	3
Alla	-400	-0,13	100	-1 500	-0,46	28

Anm: Genomsnitt i kronor respektive procent.

Källa: HEK2012 framskriven till 2015.

I tabell 9 redovisas motsvarande förändring men uppdelat på utrikes och inrikes födda. Det är som tidigare sagt betydligt vanligare att inrikes födda pensionssparar privat. Påverkan på den individuella disponibla inkomsten för dem som sparar blir i genomsnitt lika stor för inrikes som utrikes födda, både sett i kronor och procentuellt.

Tabell 9 Förändring av individuell disponibel inkomst till följd av begränsningen av avdragsrätten för privat pensionssparande, 2015

Födelseland	Alla 20 år och äldre			De som gör avdraget		
	Förändring i kronor	Procentuell förändring	Andel av befolkningen	Förändring i kronor	Procentuell förändring	Andel av de som gör avdraget
Utrikes födda	-200	-0,07	16	-1 500	-0,48	16
Inrikes födda	-400	-0,14	84	-1 500	-0,45	30
Alla	-400	-0,13	100	-1 500	-0,46	28

Anm: Genomsnitt i kronor respektive procent.

Källa: HEK2012 framskriven till 2015.

I tabell 10 redovisas förändringen av individuell disponibel inkomst efter vilken decilgrupp individen tillhörde före regelförändringen. Förändringen i kronor blir större i de högre decilgrupperna både när hela populationen studeras och när endast de som gör avdraget studeras. Detta beror på att individer med höga inkomster i genomsnitt pensionssparar mer och möter en högre marginalskatt. Förändringen i kronor på individuell disponibel inkomst blir därmed större än för individer som i genomsnitt sparar mindre och möter en lägre marginalskatt.

Tabell 10 Förändring av individuell disponibel inkomst till följd av begränsningen av avdragsrätten för privat pensionssparande, 2015

Decilgrupper	Alla 20 år och äldre			De som gör avdraget		
	Förändring i kronor	Procentuell förändring	Andel av befolkningen	Förändring i kronor	Procentuell förändring	Andel av de som gör avdraget
1	0	-0,04	10	-500	-0,81	5
2	0	-0,03	10	-600	-0,48	7
3	0	-0,03	10	-600	-0,42	7
4	-100	-0,05	10	-700	-0,40	13
5	-200	-0,09	10	-800	-0,37	25
6	-300	-0,12	10	-800	-0,34	36
7	-400	-0,15	10	-1 000	-0,36	43
8	-500	-0,17	10	-1 200	-0,38	45
9	-1 000	-0,27	10	-2 000	-0,56	48
10	-1 500	-0,29	10	-3 300	-0,63	46
Alla	-400	-0,13	100	-1 500	-0,46	28

Anm: Genomsnitt i kronor respektive procent.

Källa: HEK2012 framskriven till 2015.

I tabell 11 redovisas den procentuella förändringen av justerad disponibel inkomst uppdelat på decilgrupper. Justerad disponibel inkomst är inte det samma som individuell disponibel inkomst (se metodkapitlet). Även när hushållens justerade disponibla inkomst analyseras framkommer att det blir större procentuell förändring av disponibelinkomsten högre upp i inkomstfördelningen. Ginikoefficienten blir bara marginellt lägre till följd av den direkta effekten av begränsningen av avdraget för privat pensionssparande (minskar med 0,0004 till 0,2941).

Det är ingen större skillnad mellan den andra och tredje kolumnen i tabellen vilket betyder att mycket få hushåll byter decilgruppstillhörighet till följd av minskad avdragsrätt för privat pensionssparande.

Tabell 11 Procentuell förändring av medelvärdet av justerad disponibel inkomst per decilgrupp till följd av begränsningen av avdragsrätten för privat pensionssparande, 2015

Decilgrupp	Direkt effekt (förändring av medelvärdet för de som före regelförändringarna tillhörde respektive decilgrupp)	Förändring av medelvärdet i respektive decilgrupp (decilindelning gjord före respektive efter regelförändringarna)
1	-0,02	-0,03
2	-0,04	-0,04
3	-0,06	-0,05
4	-0,08	-0,08
5	-0,10	-0,10
6	-0,13	-0,13
7	-0,17	-0,17
8	-0,21	-0,21
9	-0,25	-0,26
10	-0,24	-0,24
Alla	-0,17	-0,17

Källa: HEK2012 framskriven till 2015.

4 Fem förslag från budgetpropositionen för 2015

I budgetpropositionen för 2015 föreslår bland annat regeringen att:

- jobbskatteavdraget avtrappas för arbetsinkomster över 600 000 kronor,
- uppräkningsgränsen för statlig inkomstskatt för fysiker begränsas,
- det förhöjda grundavdraget för äldre höjs,
- ersättningsnivåerna i arbetslöshetsförsäkringen höjs,
- ersättningsgraden för aktivitets- och sjukersättning höjs från 64,0 till 64,7 procent av antagandeinkomsten.

I och med att budgetpropositionen inte antogs av Riksdagen och istället Alliansens budgetmotion antogs trädde inte något av dessa förslag igenom 1 januari. Förslaget om höjd arbetslöshetsersättning skulle träda i kraft 1 maj. I analysen i denna rapport görs dock ett antagande om att alla dessa förslag skulle ha trätt i kraft 1 januari (även förslaget om arbetslöshetsersättning). Därefter studeras den direkta respektive den långsiktiga effekten på inkomstfördelningen.

Nedan presenteras gällande regler 2015 samt de olika förslagen mer i detalj.

4.1 Jobbskatteavdraget

I tabell 12 och 13 redovisas jobbskatteavdraget så som det är utformat enligt gällande regler för de som inte fyllt 65 år respektive de som fyllt 65 år vid årets ingång.

Tabell 12 Jobbskatteavdraget 2015 för de som inte fyllt 65 år vid årets ingång, enligt gällande regler

Arbetsinkomst	Skattereduktion
– 0,91 PBB	$(AI - GA) * KI$
0,91 PBB – 2,94 PBB	$(0,91 \text{ PBB} + 0,332 * (AI - 0,91 \text{ PBB}) - GA) * KI$
2,94 PBB – 8,08 PBB	$(1,584 \text{ PBB} + 0,111 * (AI - 2,94 \text{ PBB}) - GA) * KI$
8,08 PBB –	$(2,155 \text{ PBB} - GA) * KI$

Anm: PBB=prisbasbelopp, AI=arbetsinkomst, GA=grundavdrag, KI=Skattesatsen för kommunal inkomstskatt.
Källa: Finansdepartementet (2013).

Tabell 13 Jobbskatteavdraget 2015 för de som fyllt 65 år vid årets ingång, enligt gällande regler

Arbetsinkomst	Skattereduktion
– 100 000	0,2*AI
100 001 – 300 000	15 000+0,05*AI
300 001 –	30 000

Anm: AI=arbetsinkomst.
Källa: Finansdepartementet (2013).

I tabell 14 och 15 redovisas regeringens förslag i Budgetpropositionen för 2015 för de som inte har fyllt 65 år respektive de som har fyllt 65 år vid årets ingång.

Tabell 14 Jobbskatteavdraget enligt regeringens förslag för de som inte fyllt 65 år vid årets ingång

Arbetsinkomst	Skattereduktion
– 0,91 PBB	$(AI-GA)*KI$
0,91 PBB – 2,94 PBB	$(0,91\text{ PBB} + 0,332 * (AI-0,91\text{ PBB}) - GA) * KI$
2,94 PBB – 8,08 PBB	$(1,584\text{ PBB} + 0,111 * (AI - 2,94\text{ PBB}) - GA) * KI$
8,08 PBB – 13,48 PBB	$(2,155\text{ PBB} - GA) * KI$
13,48 PBB –	$\text{Max}(0; (2,155\text{ PBB} - GA) * KI - 0,03 * (AI - 13,48\text{ PBB}))$

Anm: PBB=prisbasbelopp, AI=arbetsinkomst, GA=grundavdrag, KI=Skattesatsen för kommunal inkomstskatt.
Källa: Finansdepartementet (2014).

Tabell 15 Jobbskatteavdraget enligt regeringens förslag för de som fyllt 65 år vid årets ingång

Arbetsinkomst	Skattereduktion
– 100 000	$0,2*AI$
100 001 – 300 000	$15\ 000+0,05*AI$
300 001 – 600 000	30 000
600 001 – 1 600 000	$30\ 000 - 0,03 * (AI - 600\ 000)$
1 600 001 –	0

Anm: AI=arbetsinkomst.
Källa: Finansdepartementet (2014).

Nertrappningen av jobbskatteavdraget för arbetsinkomster över 600 000 kronor (motsvaras av 13,48 prisbasbelopp) med 3 procent tills jobbskatteavdraget blir 0 innebär att marginals-katten blir 3 procentenheter högre för taxerade förvärvsinkomster över ca 600 000 kronor. För individer under 65 år påverkas denna punkt av hur stor del av den taxerade förvärvsinkomsten som är arbetsinkomster respektive transfereringsinkomster (arbetslöshetsersättning, sjukpenning etc.). När jobbskatteavdraget är 0 blir dock marginals-katten den samma som med gällande regler, det vill säga i genomsnitt 56,99 procent [=31,99+20+5, där 31,99 är den genomsnittliga kommunalskatten 2015, 20 är skattesatsen för statlig inkomstskatt och 5 är värnskatten].

Förslaget beräknades i budgetpropositionen för 2015 förbättra statens finansiella sparande med 2,36 miljarder kronor 2015.

4.2 Nedre skiktgränsen

Enligt gällande regler bestäms skiktgränserna ett visst år till skiktgränsen året innan multiplicerat med ett jämförelsetal. Jämförelsetalet är angett i procent och anger förhållandet mellan det allmänna prisläget (KPI) i juni året före och två år före plus två procentenheter. Skiktgränserna för 2015 är fastställda till 430 200 respektive 616 100 kronor.

Enligt regeringens förslag skulle uppräkningsen av den nedre skiktgränsen göras med endast förändringen i konsumentprisindex och inte lägga till ytterligare två

procentenheter. Den nedre skiktgränsen skulle då blivit 421 800 kronor. Den övre skiktgränsen skulle vara 616 100 kronor.

Förslaget beräknades i budgetpropositionen för 2015 förbättra statens finansiella sparande med 1,91 miljarder kronor 2015.

4.3 Grundavdraget för äldre

Sedan 2009 finns ett så kallat förhöjt grundavdrag för personer som vid årets ingång har fyllt 65 år. Det förhöjda grundavdraget är det vanliga grundavdraget med tillägg av ett särskilt belopp. I tabell 16 redovisas det förhöjda grundavdraget enligt gällande regler och i tabell 17 enligt regeringens förslag.

Tabell 16 Det förhöjda grundavdraget enligt gällande regler 2015

Fastställd förvärvsinkomst	Förhöjt grundavdrag
– 1,105 PBB	1,105 PBB
1,105 PBB – 3,69 PBB	0,978 PBB + 0,115 FFI
3,69 PBB – 4,785 PBB	1,403 PBB
4,785 PBB – 12,43 PBB	1,834 PBB – 0,09 FFI
12,43 PBB	0,715 PBB

Anm: PBB=prisbasbelopp, FFI=fastställd förvärvsinkomst.
Källa: Finansdepartementet (2013).

Tabell 17 Det förhöjda grundavdraget enligt regeringens förslag 2015

Fastställd förvärvsinkomst	Förhöjt grundavdrag
– 1,11 PBB	1,11 PBB
1,11 PBB – 2,72 PBB	0,834 PBB + 0,249 FFI
2,72 PBB – 3,77 PBB	1,511 PBB
3,77 PBB – 5,40 PBB	1,888 PBB – 0,1 FFI
5,40 PBB – 12,43 PBB	1,834 PBB – 0,09 FFI
12,43 PBB	0,715 PBB

Anm: PBB=prisbasbelopp, FFI=fastställd förvärvsinkomst.
Källa: Finansdepartementet (2014).

Genom höjningen skulle personer över 65 år som har en fastställd förvärvsinkomst (pension, arbetsinkomst, inkomst av näringsverksamhet) mellan 49 400 och 213 000 kronor (4,785 PBB, där prisbasbeloppet är fastställt till 44 500 kronor 2015) få sänkt skatt. Individer som har fastställd förvärvsinkomst under 49 400 kronor betalar ingen skatt.

Förslaget beräknades i budgetpropositionen för 2015 försämra statens finansiella sparande med 1,98 miljarder kronor 2015. Det är framför allt (och i detta fall enbart) kommunernas skatteintäkter som minskar när grundavdraget för pensionärer sänks. Kommunerna kompenseras dock via generella statsbidrag. Statens utgifter ökar och det finansiella sparandet blir lägre.

4.4 Arbetslöshetsersättningen och sjuk- och aktivitetsersättningen

Regeringen föreslog i budgetpropositionen för 2015 att högsta dagpenningen i arbetslöshetsförsäkringen skulle höjas från 680 kronor till 910 kronor under de första 100 dagarna i en ersättningsperiod och därefter från 680 kronor till 760 kronor. Den högsta dagpenningen i grundförsäkringen skulle höjas från dagens 320 kronor till 350 kronor per dag. Procenttalen som anger andelen av dagslönen som den arbetslöse får ändras inte. Förslaget skulle träda i kraft den 1 maj men i denna rapport analyseras den direkta och långsiktiga effekten av att förslaget gäller från och med 1 januari 2015. Förslaget beräknades i budgetpropositionen för 2015, vid ett införande maj 2015, att öka utgifterna för arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd med 1870 miljoner kronor 2015.

Med anledning av att taket i arbetslöshetsförsäkringen skulle höjas skulle också det högsta belopp som kan lämnas som sjukpenning till den som är sjuk under sin arbetslöshet höjas. Detta beräknades i budgetpropositionen för 2015, vid ett införande maj 2015, att öka utgifterna för sjukpenning med 246 miljoner kronor 2015.

Förslagen beräknades i budgetpropositionen för 2015 försämra statens finansiella sparande med sammanlagt 2,12 miljarder kronor 2015. Vid ett antagande om att tak och golv i arbetslöshetsförsäkringen skulle ha höjts 1 januari 2015 skulle effekten på finansiellt sparande beräknas till ca 3,17 miljarder kronor $[(12 \cdot 2,12) / 8]$.

Regeringen föreslog vidare att ersättningsgraden för aktivitets- och sjukersättning skulle höjas från 64,0 procent till 64,7 procent av antagandeinkomsten. Detta skulle enligt beräkningar i budgetpropositionen för 2015 ökat utgifterna för sjuk- och aktivitetsersättningen med 0,3 miljarder kronor 2015.

5 Effekter på inkomstfördelningen på kort och lång sikt

Nedan följer en analys av den direkta och den långsiktiga fördelningseffekten av att införa respektive regelförändring från och med den 1 januari 2015. Med långsiktig effekt menas efter att arbetsutbudet har anpassats. I båda dessa steg analyseras hur individer flyttas relativt andra i inkomstfördelningen.

Förslagen som rör grundavdrag för äldre, arbetslöshetsförsäkringen och sjuk- och aktivitetsersättning höjer hushållens disponibla inkomster. Avtrappat jobbskatteavdrag och förändrad uppräkningsgräns i beräkningen av statlig inkomstskatt sänker hushållens disponibla inkomster.

I några av tabellerna nedan redovisas dels den procentuella förändringen av den justerade disponibla inkomsten till följd av att respektive förslag införs 2015. Det är två olika sätt att beräkna förändringen som redovisas; dels förändringen av justerad disponibel inkomst per decilgrupp givet individens ursprungliga decilgruppstillhörighet, dels förändringen av medelvärdet av justerad disponibel inkomst i respektive decilgrupp. I det senare sättet beaktas att individer kan få en ny position i inkomstfördelningen och inte bara en förändrad disponibel inkomst. Om det sker större förflyttningar i inkomstfördelningen kommer det alltså att vara större skillnader mellan dessa två sätt att redovisas på än vid små förflyttningar i inkomstfördelningen.

Respektive förslag är inte så stora sett till effekten per individ varför den direkta effekten av förslagen inte ger upphov till stora förflyttningar i inkomstfördelningen. När sedan arbetsutbudet, i den långsiktiga analysen, anpassas efter regelförändringen blir rörelserna något större.

I den långsiktiga analysen används arbetsutbudsmodellen. Eftersom individer i denna modell bara kan ha en status (i arbete, arbetslös, föräldraledig etc.) under hela året beräknas också en statisk effekt som är att likna vid den direkta effekten. Skillnaden mellan den direkta effekten och den statiska effekten beror på antagandet i arbetsutbudsmodellen att en individ bara kan ha en status per år. Det är den statiska effekten som sedan kan jämföras med den långsiktiga effekten.

En analys av respektive förslag kontra en analys av alla förslagen samtidigt visar att summan av delarna inte är det samma som helheten. Det finns synergieffekter mellan förslagen. Det förslag som samverkar minst med de andra förslagen är höjningen av grundavdraget för äldre. Förslagen om ändrat jobbskatteavdrag och statlig inkomstskatt samverkar och effekten på arbetsutbudet av att kombinera dessa förslag är mer än summan av de två förslagens effekter. Även förslagen om arbetslöshetsförsäkringen och jobbskatteavdraget påverkar varandra.

Rörelser kan komma av att individen direkt påverkas av förslaget eller att någon annan i hushållet påverkas av förslaget och att hushållets inkomster därmed påverkas. Rörelser i inkomstfördelningen kan också komma av att individerna i hushåll som inte alls påverkas av förslagen flyttar sig till följd av att andra individer har fått förändrad inkomst.

Individer rör sig i inkomstfördelningen genom att den egna justerade disponibla inkomsten har förändrats till följd av förslagen och till följd av arbetsutbudsförändringar. Rörelser i fördelningen sker också på grund av att den egna inkomsten har förändrats relativt andra individers justerade disponibla inkomst. Exempelvis kan en individ som inte har fått förändrad inkomst ändå röra sig uppåt då andra individer har fått sänkt justerad disponibel inkomst. Anledningen till att individer har fått sänkt justerad disponibel inkomst kan både bero direkt på förslagen och den ytterligare arbetsutbudsförändringen.

I rapporten analyseras också hur inkomstspridningen påverkas av förslagen. Ginikoefficienten beräknas men även hur decilgränserna förändras relativt medianen.

En svaghet med Ginikoefficienten är att den är känslig för relativa förändringar kring medianen i inkomstfördelningen (Canberra Group, 2011). Denna känslighet uppstår på grund av att Ginikoefficienten beräknas utifrån rangordning av populationens inkomster. Störst sannolikhet för att rangordningen ska ändras finns i den tätaste delen av inkomstfördelningen, och denna är i mitten av inkomstfördelningen.

Vid en jämförelse mellan den direkta statistiska effekten och den långsiktiga dynamiska effekten för var och ett av förslagen minskar spridningen i inkomstfördelningen ytterligare då arbetsutbudet har anpassats. Alla förslagen leder i modellberäkningarna till att arbetsutbudet minskar. Därmed påverkas hushållens inkomster negativt av att individer slutar arbeta (extensiva marginalen) men även av att individer minskar sin arbetstid (intensiva marginalen). De individer som inte påverkas direkt och därmed inte ändrar sitt arbetsutbud får dock en högre justerad disponibel inkomst relativt andra vid jämförelse mellan den direkta effekten med den långsiktiga effekten. Det finns även individer som ökar sitt arbetsutbud (minskar sin fritid) men i stort behåller sin justerade disponibla inkomst till följd av att de med nya regler får betala högre skatt. Dessa individer kan därför hamna på en högre placering i inkomstfördelningen relativt andra än i simuleringen då enbart den direkta effekten studeras.

För att studera skillnader mellan män och kvinnor studeras den individuella disponibla inkomsten istället för den justerade disponibla inkomsten. I det sista fallet är det hushållet som analyseras och alla i ett hushåll får lika stor disponibel inkomst. I analysen av hur förslagen slår för kvinnor och män analyseras endast individer som är 20 år eller äldre. Förändringen av individuell disponibel inkomst redovisas både i kronor och i procent av inkomsten. I dessa tabeller redovisas den direkta, den statistiska och den långsiktiga effekten.

Budgeteffekten av förslagen redovisas sist i respektive avsnitt. I budgettabellen redovisas den direkta, den statistiska och den långsiktiga effekten.

5.1 Avtrappat jobbskatteavdrag

Direkt effekt

Den justerade disponibla inkomsten blir i genomsnitt lägre i alla decilgrupper av förslaget om avtrappat jobbskatteavdrag för årsarbetsinkomster över

600 000 kronor. Procentuellt sker den största förändringen i decilgrupp 10. Därefter följer decilgrupp 9, 8 och 1.¹¹ Den direkta effekten av förslaget medför inga större förflyttningar mellan decilgrupperna (se tabell 19) vilket medför att det inte är några egentliga skillnader mellan andra och tredje kolumnen i tabell 18.

Tabell 18 Procentuell förändring av medelvärdet av justerad disponibel inkomst per decilgrupp till följd av avtrappat jobbskatteavdrag, 2015

Decilgrupp	Direkt effekt (förändring av medelvärdet för de som före regelförändringarna tillhörde respektive decilgrupp)	Förändring av medelvärdet i respektive decilgrupp (decilindelning gjord före respektive efter regelförändringarna)
1	-0,09	-0,08
2	-0,05	-0,05
3	-0,02	-0,03
4	-0,02	-0,02
5	-0,02	-0,02
6	-0,03	-0,03
7	-0,06	-0,06
8	-0,09	-0,09
9	-0,14	-0,14
10	-0,41	-0,40

Källa: Konjunkturinstitutet och FASIT HEK2012 v5.

Tabell 19 Decilgruppstillhörighet före och efter (exkl. arbetsutbudseffekter) vid förändrat jobbskatteavdrag

Tusentals personer	Decilgrupp före	Decilgrupp efter									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	1	955	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2	0	954	1	0	0	0	0	0	0	0
	3	0	1	952	3	0	0	0	0	0	0
	4	0	0	2	951	2	0	0	0	0	0
	5	0	0	0	2	953	1	0	0	0	0
	6	0	0	0	0	1	953	2	0	0	0
	7	0	0	0	0	0	2	949	4	0	0
	8	0	0	0	0	0	0	3	947	4	0
	9	0	0	0	0	0	0	0	5	945	5
	10	0	0	0	0	0	0	0	0	6	950

Källa: Konjunkturinstitutet och FASIT HEK2012 v5.

¹¹ Effekten i decilgrupp 1 kan verka stor givet att de lägre decilgrupperna borde inkludera hushåll med låga inkomster som därmed inte skulle påverkas av förändringen av jobbskatteavdraget för inkomster över 600 000 kronor per år. Det är den justerade disponibla inkomsten som studeras (hushållet disponibla inkomst divideras med en försörjningsvikt som inkluderar både barn och vuxna). Det kan alltså finnas hushåll i decilgrupp 1 där endast en vuxen har inkomst och då över 600 000 kronor samtidigt som försörjningsbördan i hushållet är stor på grund av många barn. Decilgrupp 1 är en mycket heterogen grupp och därmed är det svårt att hitta generella svar varför effekterna blir som de blir vid simuleringar.

Största rörelserna i inkomstfördelningen står främst att finna i den övre delen av inkomstfördelningen. Ginikoefficienten sjunker med endast 0,0007 till 0,2934. Av de fem regeländringar som analyseras ger avtrappningen av jobbskatteavdraget den största förändringen av Ginikoefficienten.

Långsiktig effekt

När arbetsutbudet anpassas minskar arbetade timmar med 0,05 procent. Störst minskning finns i den översta kvartilen (se tabell 20). I kvartil 1 och 2 ökar dock arbetsutbudet. Detta beror på att hushållen vid högre skatt måste arbeta mera för att nå samma inkomst som före regelförändringen. Männens arbetsutbud minskar medan kvinnornas ökar något. Den största förändringen av arbetsutbudet sker bland de som arbetar före och efter regelförändringen (intensiva marginalen). Modellresultaten visar också på att antalet sjuka minskar något (extensiva marginalen).

Tabell 20 Arbetsutbudseffekter (förändringar)

Procent, antal	Totalt	Kvartilgrupp				Kön	
		1	2	3	4	Kvinnor	Män
Totalt							
Arbetade timmar, procent	-0,05	0,01	0,04	-0,01	-0,13	0,01	-0,09
Årsarbetskrafter ¹	-2 427	23	349	-160	-2 640	113	-2 540
<i>Intensiva marginalen</i>							
Årsarbetskrafter ¹	-2 777	23	-127	-347	-2 327	-237	-2 540
<i>Extensiva marginalen</i>							
I arbete ²	346	0	346	0	0	346	0
Arbetslösa ²	0	0	0	0	0	0	0
Sjuka ²	-346	0	-346	0	0	-346	0
Pensionärer ²	0	0	0	0	0	0	0
Övriga ²	0	0	0	0	0	0	0

¹ En årsarbetskraft är 1 800 timmar.

² Antal personer som bytt status till följd av regelförändringarna.

När arbetsutbudet minskar påverkas hushållens disponibla inkomster ytterligare negativt. Detta syns framför allt i decilgrupp 7–10 (se tabell 21, jmf andra och tredje kolumnen). Rörelserna i inkomstfördelningen blir större då arbetsutbudet har anpassats (jämför transitionsmatrisen vid den direkta effekten och vid den långsiktiga effekten). I decilgrupp 5–6 och 8–10 är det synbar skillnad mellan tredje och fjärde kolumnen i tabell 4. Dessa kommer av den direkta effekten (statiska effekten) tillsammans med arbetsutbudseffekten.

Arbetsutbudet ökade något i den nedre halvan av inkomstfördelningen. Dock är det ingen synbar förstärkning av den disponibla inkomsten i tabell 21 i dessa grupper. De hushåll som ökade sitt arbetsutbud flyttar uppåt i inkomstfördelningen men samtidigt trillar hushåll ner i inkomstfördelningen. Dessa effekter verkar ta ut varandra så att den statiska effekt och den långsiktiga effekten är lika stor.

Tabell 21 Procentuell förändring av medelvärdet av justerad disponibel inkomst per decilgrupp till följd av avtrappat jobbskatteavdrag, 2015

Decilgrupp	Statisk effekt (förändring av medelvärdet för de som före regelförändringarna tillhörde respektive decilgrupp)	Långsiktig effekt (förändring av medelvärdet för de som före regelförändringarna tillhörde respektive decilgrupp)	Förändring av medelvärdet i respektive decilgrupp (decilindelning gjord före respektive efter regelförändringarna)
1	-0,01	-0,01	-0,01
2	-0,01	-0,01	-0,01
3	-0,01	-0,01	-0,01
4	-0,02	-0,02	-0,02
5	-0,02	-0,01	-0,02
6	-0,04	-0,04	-0,03
7	-0,05	-0,07	-0,07
8	-0,10	-0,13	-0,15
9	-0,12	-0,20	-0,22
10	-0,36	-0,47	-0,44

Källa: Konjunkturinstitutet och FASIT HEK2012 v5.

Tabell 22 Decilgruppstillhörighet före och efter (inkl. arbetsutbudseffekter) (jobbskatteavdraget)

<i>Tusentals personer</i>	Decilgrupp före	Decilgrupp efter									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	953	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	0	954	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	0	0	951	3	0	0	0	0	0	0	0
4	0	0	3	950	1	0	0	0	0	0	0
5	0	0	0	0	952	0	1	0	0	0	0
6	0	0	0	0	1	947	6	0	0	0	0
7	0	0	0	0	0	6	941	6	0	0	0
8	0	0	0	0	0	0	6	941	7	0	0
9	0	0	0	0	0	0	0	7	936	11	0
10	0	0	0	0	0	0	0	0	11	942	0

Källa: Konjunkturinstitutet och FASIT HEK2012 v5.

Förslaget har liten effekt på Ginikoefficienten på lång sikt; den minskar med 0,0008. I tabell 23 framkommer att de större effekterna på inkomsterna sker i den översta delen av inkomstfördelningen, och effekten i dessa decilgrupper är ytterligare större på lång sikt än på kort sikt. Dessa förändringar ger att inkomstspridningen blir mindre.

Tabell 23 Förändring av decilgränser jämfört med medianen (jobbskatteavdraget)

	Före regelförändringar	Efter regelförändringar	Differens	Procentuell förändring
p10/p50	0,554	0,554	0,000	0,00%
p20/p50	0,677	0,677	0,000	-0,02%
p30/p50	0,794	0,794	0,000	-0,01%
p40/p50	0,897	0,897	0,000	-0,02%
p50/p50	1,000	1,000	0,000	0,00%
p60/p50	1,116	1,115	0,000	-0,02%
p70/p50	1,244	1,243	-0,001	-0,06%
p80/p50	1,423	1,422	-0,002	-0,13%
p90/p50	1,686	1,680	-0,006	-0,35%
Median=p50	233 109	233 039	-70	
Gini	0,272	0,271		

Källa: Konjunkturinstitutet och FASIT HEK2012 v5.

Anm: I den fjärde och femte kolumnen har värdena normerats så att ett positivt värde innebär att avståndet till medianen har ökat och ett negativt att det har minskat.

Kvinnor och män

Den direkta effekten är mer negativ för män än för kvinnor (se tabell 24). Detta beror på att fler män än kvinnor har årsarbetsinkomster över 600 000 kronor. Mäns arbetsutbud påverkas mer av förslaget varför mäns inkomster påverkas ytterligare mer negativt i den långsiktiga analysen.

Tabell 24 Fördelningseffekter uppdelat på män och kvinnor (jobbskatteavdraget)

	Förändring (medel)	Procentuell förändring (medel)
Direkt effekt		
Män	-500	-0,11
Kvinnor	-200	-0,07
Alla	-300	-0,09
Statisk effekt		
Män	-500	-0,09
Kvinnor	-100	-0,02
Alla	-300	-0,05
Dynamisk effekt		
Män	-700	-0,12
Kvinnor	-100	-0,01
Alla	-400	-0,07

Källa: Konjunkturinstitutet och FASIT HEK2012 v5.

Budgeteffekt

Den direkta effekten av avtrappat jobbskatteavdrag är ett högre finansiellt sparande i offentlig sektor med 2,8 miljarder kronor för den offentliga sektorn 2015 (se tabell 25). Skattereduktionerna minskar med 2,9 miljarder kronor.

Statens och kommunerna får också minskade utgifter för skattefria transfereringar (syns inte tabell 25 på grund av avrundning).

Den statistiska effekten är 2,2 miljarder kronor vilket motsvarar den direkta effekten fast beräknad i arbetsutbudsmodellen. Den statistiska effekten kan jämföras med vad som händer på lång sikt. Offentligfinansiellt sparande förstärks endast med 0,7 miljarder kronor efter att arbetsutbudet har anpassats (se tabell 25). Att effekten blir betydligt mindre på lång sikt beror på att minskat arbetsutbud medför minskade skatteintäkter i form av arbetsgivaravgifter och kommunala och statlig inkomstskatter. Även momsintäkterna minskar till följd av att hushållens disponibla inkomster minskar.

Tabell 25 Budgeteffekt av avtrappat jobbskatteavdrag

Miljarder kronor	Direkt effekt	Statisk effekt	Dynamisk effekt
Staten	2,9	2,2	1,5
Transfereringar	0,0	0,0	0,1
<i>Sjuk- och aktivitetsersättning</i>	0,0	0,0	0,0
<i>Sjuk- och rehabiliteringspenning</i>	0,0	0,0	0,1
<i>Arbetsmarknadsstöd</i>	0,0	0,0	0,0
<i>Kostnader för statlig ålderspensionsavgift</i>	0,0	0,0	0,0
<i>Skattefria transfereringar</i>	0,0	0,0	0,0
Statlig inkomstskatt	0,0	0,0	-0,4
Jobbskatteavdrag	2,9	2,2	2,2
Skattereduktion allmän pensionsavgift	0,0	0,0	0,0
Arbetsgivaravgifter exkl. ÅP-avgift	0,0	0,0	-0,2
Moms	0,0	0,0	-0,2
Kommunerna	0,0	0,0	-0,5
Kommunal inkomstskatt	0,0	0,0	-0,5
Avgiftsinkomster	0,0	0,0	0,0
Skattefria transfereringar	0,0	0,0	0,0
Ålderspensionssystemet	0,0	0,0	-0,2
Pensionsutbetalningar	0,0	0,0	0,0
Ålderspensionsavgift	0,0	0,0	-0,2
Statlig ålderspensionsavgift	0,0	0,0	0,0
Allmän pensionsavgift	0,0	0,0	0,0
Offentlig sektor	2,8	2,2	0,7

Källa: Konjunkturinstitutet och FASTT HEK2012 v5.

5.2 Förändrad uppräknig av den nedre skiktgränsen

Direkt effekt

Den direkta effekten på justerad disponibel inkomst av förslaget att begränsa uppräknig av den nedre skiktgränsen är att den blir lägre i decilgrupp 3–10. Justerad disponibel inkomst blir i genomsnitt oförändrad i decilgrupp 1 och 2. Största rörelserna i inkomstfördelningen går att finna i decilgrupp 5–10 (se

tabell 27) vilket också avspeglas i tabell 26 (jämför andra och tredje kolumnen). Analysen av den direkta effekten visar att Ginikoefficienten endast minskar med 0,0004.

Tabell 26 Procentuell förändring av medelvärdet av justerad disponibel inkomst per decilgrupp till följd av sänkt nedre skiktgräns, 2015

Decilgrupp	Direkt effekt (förändring av medelvärdet för de som före regelförändringarna tillhörde respektive decilgrupp)	Förändring av medelvärdet i respektive decilgrupp (decilindelning gjord före respektive efter regelförändringarna)
1	0,00	0,00
2	0,00	0,00
3	-0,01	-0,01
4	-0,02	-0,02
5	-0,04	-0,05
6	-0,07	-0,07
7	-0,09	-0,09
8	-0,12	-0,11
9	-0,19	-0,18
10	-0,17	-0,16

Källa: Konjunkturinstitutet och FASIT HEK2012 v5.

Tabell 27 Decilgruppstillhörighet före och efter (exkl. arbetsutbudseffekter) vid sänkt nedre skiktgräns

Tusentals personer	Decilgrupp före	Decilgrupp efter									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	1	955	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2	0	955	1	0	0	0	0	0	0	0
	3	0	1	953	2	0	0	0	0	0	0
	4	0	0	1	953	0	0	0	0	0	0
	5	0	0	0	0	953	2	0	0	0	0
	6	0	0	0	0	2	950	3	0	0	0
	7	0	0	0	0	0	3	948	4	0	0
	8	0	0	0	0	0	0	4	946	5	0
	9	0	0	0	0	0	0	0	5	949	1
	10	0	0	0	0	0	0	0	0	1	954

Källa: Konjunkturinstitutet och FASIT HEK2012 v5.

Långsiktig effekt

Förändring av skiktgränsen är det förslag som ger näst störst påverkan på arbetade timmar i ekonomin. Störst påverkan återfinns i den översta kvartilen (se tabell 28) både på den intensiva och på den extensiva marginalen. Männen arbetade timmar minskar med 0,07 procent och kvinnornas med 0,05 procent. Modellkörningen ger att personer som kan gå i pension gör det i något högre utsträckning än annars. Även gruppen ”övriga” (personer som inte uppbär arbetsinkomst eller ersättning från socialförsäkringssystemet) ökar något.

Tabell 28 Arbetsutbudseffekter (förändringar)

Procent, antal	Totalt	Kvartilgrupp				Kön	
		1	2	3	4	Kvinnor	Män
Totalt							
Arbetade timmar, procent	-0,06	0	-0,04	-0,05	-0,09	-0,05	-0,07
Årsarbetskrafter ¹	-3 078	0	-378	-791	-1 909	-1 141	-1 936
<i>Intensiva marginalen</i>							
Årsarbetskrafter ¹	-2 533	-270	-788	-359	-1 116	-814	-1 719
<i>Extensiva marginalen</i>							
I arbete ²	-437	0	0	2	-439	-222	-215
Arbetslösa ²	0	0	0	0	0	0	0
Sjuka ²	0	0	0	0	0	0	0
Pensionärer ²	215	0	0	0	215	0	215
Övriga ²	222	0	0	-2	224	222	0

¹ En årsarbetskraft är 1 800 timmar.

² Antal personer som bytt status till följd av regelförändringarna.

Tabell 29 Procentuell förändring av medelvärdet av justerad disponibel inkomst per decilgrupp till följd av sänkt nedre skiktgräns, 2015

Decilgrupp	Statisk effekt (förändring av medelvärdet för de som före regelförändringarna tillhörde respektive decilgrupp)	Långsiktig effekt (förändring av medelvärdet för de som före regelförändringarna tillhörde respektive decilgrupp)	Förändring av medelvärdet i respektive decilgrupp (decilindelning gjord före respektive efter regelförändringarna)
1	0,00	0,00	-0,01
2	-0,01	-0,01	-0,04
3	-0,01	-0,06	-0,06
4	-0,03	-0,05	-0,08
5	-0,06	-0,08	-0,10
6	-0,10	-0,14	-0,14
7	-0,11	-0,17	-0,16
8	-0,13	-0,16	-0,15
9	-0,21	-0,24	-0,25
10	-0,16	-0,23	-0,22

Källa: Konjunkturinstitutet och FASIT HEK2012 v5.

En begränsad uppräknings av nedre skiktgränsen innebär ytterligare minskad justerad disponibel inkomst i nästan alla decilgrupper efter att arbetsutbudet har justerats (se tabell 29). Rörelserna i inkomstfördelningen blir större i långsiktanalysen än i den direkta analysen (jämför transitionsmatrisen på kort och lång sikt).

Tabell 30 Decilgruppstillhörighet före och efter (inkl. arbetsutbudseffekter) (sänkt nedre skiktgräns)

	Tusentals personer	Decilgrupp efter									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Decilgrupp före	1	952	2	0	0	0	0	0	0	0	0
	2	1	949	3	0	0	0	0	0	0	0
	3	1	1	947	4	0	0	0	0	0	0
	4	0	0	3	944	7	0	0	0	0	0
	5	0	0	0	5	938	11	0	0	0	0
	6	0	1	0	0	9	936	8	0	1	0
	7	0	0	0	1	0	6	939	7	0	0
	8	0	0	0	0	0	1	6	941	6	0
	9	0	0	0	0	0	0	1	5	941	7
	10	0	0	0	0	0	0	0	0	6	947

Källa: Konjunkturinstitutet och FASIT HEK2012 v5.

Som framgår av tabell 31 blir det ingen synbar skillnad på Ginikoefficienten. Störst förändringar i inkomstspridningen går att finna i ytterkanterna av inkomstfördelningen.

Tabell 31 Förändring av decilgränser jämfört med medianen (sänkt nedre skiktgräns)

	Före regelförändringar	Efter regelförändringar	Differens	Procentuell förändring
p10/p50	0,554	0,554	0,000	-0,08%
p20/p50	0,677	0,677	0,000	-0,06%
p30/p50	0,794	0,795	-0,001	-0,08%
p40/p50	0,897	0,897	0,000	-0,02%
p50/p50	1,000	1,000	0,000	0,00%
p60/p50	1,116	1,115	-0,001	-0,05%
p70/p50	1,244	1,244	0,000	-0,03%
p80/p50	1,423	1,422	-0,001	-0,10%
p90/p50	1,686	1,683	-0,003	-0,17%
Median=p50	233 109	232 854	-255	
Gini	0,272	0,272		

Källa: Konjunkturinstitutet och FASIT HEK2012 v5.

Anm: I den fjärde och femte kolumnen har värdena normerats så att ett positivt värde innebär att avståndet till medianen har ökat och ett negativt att det har minskat.

Kvinnor och män

I och med att män i högre utsträckning än kvinnor har inkomster över den nedre skiktgränsen påverkas män mer i genomsnitt än kvinnor både av den direkta effekten och efter att arbetsutbudet har anpassats (se tabell 32). Mäns arbetsutbud påverkades dessutom mer än kvinnornas i genomsnitt.

Tabell 32 Fördelningseffekter uppdelat på män och kvinnor

	Förändring (medel)	Procentuell förändring (medel)
Direkt effekt		
Män	-400	-0,08
Kvinnor	-100	-0,03
Alla	-300	-0,06
Statisk effekt		
Män	-400	-0,10
Kvinnor	-100	-0,04
Alla	-300	-0,07
Dynamisk effekt		
Män	-500	-0,12
Kvinnor	-200	-0,06
Alla	-400	-0,09

Källa: Konjunkturinstitutet och FASTT HEK2012 v5.

Budgeteffekt

Den direkta effekten av begränsad uppräknings av nedre skiktgränsen är att statens inkomster av statlig inkomstskatt blir 1,8 mdkr högre (se tabell 33).

Tabell 33 Budgeteffekt av sänkt nedre skiktgräns

Miljarder kronor	Direkt effekt	Statisk effekt	Dynamisk effekt
Staten	1,8	2,1	1,8
Transfereringar	0,0	0,0	0,0
<i>Sjuk- och aktivitetsersättning</i>	0,0	0,0	0,0
<i>Sjuk- och rehabiliteringspenning</i>	0,0	0,0	0,0
<i>Arbetsmarknadsstöd</i>	0,0	0,0	0,0
<i>Kostnader för statlig ålderspensionsavgift</i>	0,0	0,0	0,0
<i>Skattefria transfereringar</i>	0,0	0,0	0,0
Statlig inkomstskatt	1,8	2,1	2,0
Jobbskatteavdrag	0,0	0,0	0,0
Skattereduktion allmän pensionsavgift	0,0	0,0	0,1
Arbetsgivaravgifter exkl. ÅP-avgift	0,0	0,0	-0,1
Moms	0,0	0,0	-0,1
Kommunerna	0,0	0,0	-0,4
Kommunal inkomstskatt	0,0	0,0	-0,4
Avgiftsinkomster	0,0	0,0	0,0
Skattefria transfereringar	0,0	0,0	0,0
Ålderspensionssystemet	0,0	0,0	-0,2
Pensionsutbetalningar	0,0	0,0	-0,1
Ålderspensionsavgift	0,0	0,0	-0,1
Statlig ålderspensionsavgift	0,0	0,0	0,0
Allmän pensionsavgift	0,0	0,0	-0,1
Offentlig sektor	1,8	2,1	1,2

Källa: Konjunkturinstitutet och FASTT HEK2012 v5.

Den statistiska effekten beräknas med hjälp av arbetsutbudsmodellen och ger att det finansiella sparandet blir 2,1 miljarder kronor högre. När arbetsutbudet har anpassats blir det finansiella sparandet 1,2 miljarder kronor högre. Nästan halva den statistiska effekten faller bort till följd av lägre arbetsutbud och därmed lägre skatteinkomster för stat och kommun.

5.3 Höjt grundavdrag för äldre

Direkt effekt

Höjningen av grundavdrag för äldre påverkar främst individer i decilgrupp 1–4 och medför att justerad disponibel inkomst blir högre. De förflyttningar som går att avläsa i tabell 35 sker främst i decilgrupp 2–5 och är betydligt större till antal räknat än med de andra förslagen. Rörelserna syns inte i tabell 34 (inga stora skillnader mellan andra och tredje kolumnen). Detta kommer av att när grundavdraget höjs rör sig vissa individer uppåt och puttar ner andra. De som är nya i respektive decilgrupp har i genomsnitt lika stora disponibla inkomster som de som har lämnat respektive decilgrupp; genomsnittlig disponibel inkomst förändras lika mycket oavsett om rörelserna i inkomstfördelningen beaktas eller inte.

Ginikoefficienten minskar med 0,0006. Sammanpressningen av inkomstfördelningen går framför allt att finna i den nedre kvartilen.

Tabell 34 Procentuell förändring av medelvärdet av justerad disponibel inkomst per decilgrupp till följd av höjt grundavdrag för äldre, 2015

Decilgrupp	Direkt effekt (förändring av medelvärdet för de som före regelförändringarna tillhörde respektive decilgrupp)	Förändring av medelvärdet i respektive decilgrupp (decilindelning gjord före respektive efter regelförändringarna)
1	0,28	0,27
2	0,47	0,47
3	0,29	0,29
4	0,17	0,18
5	0,08	0,09
6	0,04	0,04
7	0,03	0,03
8	0,02	0,02
9	0,02	0,01
10	0,01	0,00

Källa: Konjunkturinstitutet och FASIT HEK2012 v5.

Tabell 35 Decilgruppstillhörighet före och efter (exkl. arbetsutbudseffekter) vid höjt grundavdrag för äldre

	Tusentals personer	Decilgrupp efter									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Decilgrupp före	1	949	5	0	0	0	0	0	0	0	0
	2	6	934	16	0	0	0	0	0	0	0
	3	0	16	926	13	0	0	0	0	0	0
	4	0	0	13	937	6	0	0	0	0	0
	5	0	0	0	6	947	3	0	0	0	0
	6	0	0	0	0	3	951	1	0	0	0
	7	0	0	0	0	0	1	952	1	0	0
	8	0	0	0	0	0	0	2	951	2	0
	9	0	0	0	0	0	0	0	2	953	1
	10	0	0	0	0	0	0	0	0	1	955

Källa: Konjunkturinstitutet och FAST HEK2012 v5.

Långsiktig effekt

Höjningen av grundavdraget har mycket liten påverkan på arbetsutbudet (se tabell 36). På den extensiva marginalen är det grupperna ”övriga” och pensionärer som ökar något.

Tabell 36 Arbetsutbudseffekter (förändringar)

Procent, antal	Totalt	Kvartilgrupp				Kön	
		1	2	3	4	Kvinnor	Män
Totalt							
Arbetade timmar, procent	-0,02	0	-0,03	-0,01	-0,02	-0,01	-0,02
Årsarbetskrafter ¹	-806	0	-264	-166	-376	-326	-480
<i>Intensiva marginalen</i>							
Årsarbetskrafter ¹	-216	0	-166	0	-50	0	-216
<i>Extensiva marginalen</i>							
I arbete ²	-551	0	-261	0	-290	-290	-261
Arbetslösa ²	0	0	0	0	0	0	0
Sjuka ²	0	0	0	0	0	0	0
Pensionärer ²	290	0	0	0	290	290	0
Övriga ²	261	0	261	0	0	0	261

¹ En årsarbetskraft är 1 800 timmar.

² Antal personer som bytt status till följd av regelförändringarna.

I och med att arbetsutbudet knappt påverkas av förslaget är skillnaderna inte stora mellan den statiska effekten och den långsiktiga effekten i tabell 37. Det rörelser som sker i inkomstfördelningen kommer därför mest av den direkta effekten (statiska effekten).

Tabell 37 Procentuell förändring av medelvärdet av justerad disponibel inkomst per decilgrupp till följd av höjt grundavdrag för äldre, 2015

Decilgrupp	Statisk effekt (förändring av medelvärdet för de som före regelförändringarna tillhörde respektive decilgrupp)	Långsiktig effekt (förändring av medelvärdet för de som före regelförändringarna tillhörde respektive decilgrupp)	Förändring av medelvärdet i respektive decilgrupp (decilindelning gjord före respektive efter regelförändringarna)
1	0,33	0,33	0,29
2	0,53	0,53	0,51
3	0,32	0,32	0,32
4	0,18	0,18	0,17
5	0,08	0,05	0,07
6	0,03	0,02	0,03
7	0,02	0,02	0,02
8	0,01	0,01	0,02
9	0,01	0,01	0,00
10	0,01	0,00	0,00

Källa: Konjunkturinstitutet och FASIT HEK2012 v5.

Tabell 38 Decilgruppstillhörighet före och efter (inkl. arbetsutbudseffekter) (höjt grundavdrag för äldre)

<i>Tusentals personer</i>	Decilgrupp före	Decilgrupp efter									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	943	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	10	927	16	0	0	0	0	0	0	0	0
3	0	16	925	12	0	0	0	0	0	0	0
4	0	0	11	938	4	0	0	0	0	0	0
5	1	0	0	3	948	3	0	0	0	0	0
6	0	0	1	0	2	947	4	0	0	0	0
7	0	0	0	0	0	4	949	1	0	0	0
8	0	0	0	0	0	0	1	951	2	0	0
9	0	0	0	0	0	0	0	2	951	1	0
10	0	0	0	0	0	0	0	0	1	953	0

Källa: Konjunkturinstitutet och FASIT HEK2012 v5.

Ginikoefficienten minskar med 0,0006 och sammanpressningen av inkomstfördelningen sker främst i den nedre halvan av inkomstfördelningen (se tabell 39).

Tabell 39 Förändring av decilgränser jämfört med medianen (höjt grundavdrag för äldre)

	Före regelförändringar	Efter regelförändringar	Differens	Procentuell förändring
p10/p50	0,554	0,556	-0,002	-0,33%
p20/p50	0,677	0,680	-0,003	-0,42%
p30/p50	0,794	0,795	-0,001	-0,17%
p40/p50	0,897	0,897	0,000	-0,03%
p50/p50	1,000	1,000	0,000	0,00%
p60/p50	1,116	1,115	0,000	-0,02%
p70/p50	1,244	1,244	0,000	-0,03%
p80/p50	1,423	1,423	-0,001	-0,04%
p90/p50	1,686	1,685	-0,001	-0,06%
Median=p50	233 109	233 228	119	
Gini	0,272	0,271		

Källa: Konjunkturinstitutet och FASIT HEK2012 v5.

Anm: I den fjärde och femte kolumnen har värdena normerats så att ett positivt värde innebär att avståndet till medianen har ökat och ett negativt att det har minskat.

Kvinnor och män

Höjningen av grundavdraget för äldre påverkar kvinnors disponibla inkomst med än männens. Detta beror på att kvinnor 65 år och äldre i större utsträckning har inkomster i det inkomstspann som höjningen av grundavdraget sker. Eftersom arbetsutbudet påverkas mycket litet är skillnader mellan den statiska och långsiktiga effekten endast marginella.

Tabell 40 Fördelningseffekter uppdelat på män och kvinnor

	Förändring (medel)	Procentuell förändring (medel)
Direkt effekt		
Män	100	0,10
Kvinnor	400	0,31
Alla	200	0,20
Statisk effekt		
Män	200	0,12
Kvinnor	400	0,31
Alla	300	0,22
Dynamisk effekt		
Män	100	0,11
Kvinnor	400	0,31
Alla	300	0,21

Källa: Konjunkturinstitutet och FASIT HEK2012 v5.

Budgeteffekt

Grundavdraget för äldre påverkar arbetsutbudet i mycket liten utsträckning. Därför är det en mycket liten skillnad mellan den statiska och den långsiktiga effekten. Finansiellt sparande minskar med ca 2 miljarder kronor, och påverkar

framför allt kommunernas skatteinkomster (se tabell 41). Staten kan dock kompensera kommunerna via generella statsbidrag.

Tabell 41 Budgeteffekt av höjt grundavdrag för äldre

Miljarder kronor	Direkt effekt	Statisk effekt	Dynamisk effekt
Staten	0,04	0,02	0,00
Transfereringar	0,04	0,02	0,01
<i>Sjuk- och aktivitetsersättning</i>	0,00	0,00	0,00
<i>Sjuk- och rehabiliteringspenning</i>	0,00	0,00	0,00
<i>Arbetsmarknadsstöd</i>	0,00	0,00	0,00
<i>Kostnader för statlig ålderspensionsavgift</i>	0,00	0,00	0,00
<i>Skattefria transfereringar</i>	0,04	0,02	0,01
Statlig inkomstskatt	0,00	0,00	-0,01
Jobbskatteavdrag	0,00	0,00	0,02
Skattereduktion allmän pensionsavgift	0,00	0,00	0,01
Arbetsgivaravgifter exkl. ÅP-avgift	0,00	0,00	-0,02
Moms	0,00	0,00	-0,02
Kommunerna	-1,86	-2,08	-2,14
Kommunal inkomstskatt	-1,94	-2,15	-2,21
Avgiftsinkomster	0,07	0,07	0,07
Skattefria transfereringar	0,01	0,01	0,01
Ålderspensionssystemet	0,00	0,00	0,01
Pensionsutbetalningar	0,00	0,00	0,05
Ålderspensionsavgift	0,00	0,00	-0,02
Statlig ålderspensionsavgift	0,00	0,00	0,00
Allmän pensionsavgift	0,00	0,00	-0,01
Offentlig sektor	-1,82	-2,06	-2,12

Källa: Konjunkturinstitutet och FASIT HEK2012 v5.

5.4 Höjd ersättning i arbetslöshetsförsäkringen

Direkt effekt

En höjning av ersättningsnivån i arbetslöshetsförsäkringen får effekter i hela inkomstfördelningen (se tabell 42). Förslaget innebär att de som med gällande regler slår i taket eller endast har grundförsäkringen får höjd ersättning. Eftersom gällande tak i försäkringen motsvarar en heltidslön om 18 400 kronor per månad är det många som vid arbetslöshet slår i taket. I och med att det är hushållsinkomsten som analyseras påverkar förslaget hushåll i alla decilgrupper. Effekten på justerad disponibel inkomst är som störst i decilgrupp 1–2 men även stor i decilgrupp 3–7. Det sker förflyttningar mellan decilgrupper i hela inkomstfördelningen (se tabell 43) och det finns även synbara skillnader i alla decilgrupper mellan andra och tredje kolumnen i tabell 42.

Tabell 42 Procentuell förändring av medelvärdet av justerad disponibel inkomst per decilgrupp till följd av höjd ersättning i arbetslöshetsförsäkringen, 2015

Decilgrupp	Direkt effekt (förändring av medelvärdet för de som före regelförändringarna tillhörde respektive decilgrupp)	Förändring av medelvärdet i respektive decilgrupp (decilindelning gjord före respektive efter regelförändringarna)
1	0,21	0,20
2	0,20	0,22
3	0,15	0,14
4	0,11	0,12
5	0,10	0,10
6	0,07	0,08
7	0,09	0,09
8	0,04	0,05
9	0,04	0,05
10	0,01	0,01

Källa: Konjunkturinstitutet och FASIT HEK2012 v5.

Tabell 43 Decilgruppstillhörighet före och efter (exkl. arbetsutbudseffekter) vid höjd ersättning i arbetslöshetsförsäkringen

Tusentals personer	Decilgrupp före	Decilgrupp efter									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	948	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	7	944	4	0	0	0	0	0	0	0	0
3	0	5	941	10	0	0	0	0	0	0	0
4	0	0	10	937	8	0	0	0	0	0	0
5	0	0	0	8	936	11	0	0	0	0	0
6	0	0	0	0	11	937	7	0	0	0	0
7	0	0	0	0	0	7	942	6	0	0	0
8	0	0	0	0	0	0	6	946	3	0	0
9	0	0	0	0	0	0	0	3	951	2	0
10	0	0	0	0	0	0	0	0	2	954	0

Källa: Konjunkturinstitutet och FASIT HEK2012 v5.

Långsiktig effekt

Förslaget om höjd arbetslöshetsersättning är det förslag av de fem som ger den största minskningen av arbetade timmar i ekonomin. Kvinnor sänker sitt arbetsutbud mer än männen (se tabell 44). Störst minskning finns i kvartilgrupp 3. De största förändringarna sker via den extensiva marginalen. Individer går från arbete till arbetslöshet och några till gruppen ”övriga”. I kvartilgrupp 3 och 4 ökar arbetsutbudet något hos de som redan arbetar innan regelförändringen. Denna effekt kan komma av att i familjer med två försörjare kan höjningen av arbetslöshetsersättningen göra att en individ går till arbetslöshet medan den andra arbetar mera för att täcka upp för inkomstbortfallet. Detta ger därmed upphov till att antal årsarbetare ökar på den intensiva marginalen. Effekten på arbetade timmar är dock negativ i kvartilgrupp 3 och 4 vilket ger

att effekten via den extensiva marginalen är större och i motsatt riktning än effekten via den intensiva marginalen. Effekten på den intensiva marginalen är dock mycket liten.

Tabell 44 Arbetsutbudseffekter (förändringar)

Procent, antal	Totalt	Kvartilgrupp				Kön	
		1	2	3	4	Kvinnor	Män
Totalt							
Arbetade timmar, procent	-0,09	-0,04	-0,06	-0,16	-0,06	-0,11	-0,07
Årsarbetskrafter ¹	-4 413	-138	-538	-2 461	-1 277	-2 477	-1 936
<i>Intensiva marginalen</i>							
Årsarbetskrafter ¹	-320	-119	-272	12	58	-145	-176
<i>Extensiva marginalen</i>							
I arbete ²	-3 656	-238	-306	-2 037	-1 075	-2 129	-1 527
Arbetslösa ²	3017	0	306	1 636	1 075	1 644	1 373
Sjuka ²	0	0	0	0	0	0	0
Pensionärer ²	0	0	0	0	0	0	0
Övriga ²	639	238	0	401	0	486	154

¹ En årsarbetskraft är 1 800 timmar.

² Antal personer som bytt status till följd av regelförändringarna.

Höjningen av arbetslöshetsersättningen har störst påverkan på arbetsutbudet i kvartilgrupp 3 vilket motsvarar decilgrupp 6, 7 och halva 8. Det är störst skillnad mellan den andra och tredje kolumnen i tabell 45 för decilgrupp 5–9. Att arbetsutbudet minskar i dessa decilgrupper motverkar ökningen av disponibel inkomst till följd av den direkta effekten. Förslaget ger också upphov till stora förflyttningar i inkomstfördelningen.

Den direkta effekten ger upphov till förflyttningar men dessa blir ytterligare fler när arbetsutbudet justeras. Hushåll som av den direkta effekten fått högre disponibel inkomst och rört sig uppåt i inkomstfördelningen rör sig, efter att arbetsutbudet för andra hushåll har justerats (minskat), ytterligare uppåt i inkomstfördelningen.

I den nedersta kvartilen minskar arbetsutbudet minst. Individer går inte till arbetslöshet i denna grupp (se tabell 44). Jämförs den tredje och fjärde kolumnen i tabell 45 i decilgrupp 1 och 2 syns att värdet för decilgrupp 1 är lägre i den fjärde kolumnen men högre för decilgrupp 2. Detta beror på att många hushåll får så pass stor ökning av justerad disponibel inkomst i decilgrupp 1 att de lämnar decilgruppen och hamnar vid en ny decilgruppsindelning i decilgrupp 2. I transitionsmatrisen framkommer att det är 37 000 personer som byter plats mellan decilgrupp 1 och 2.

Tabell 45 Procentuell förändring av medelvärdet av justerad disponibel inkomst per decilgrupp till följd av höjd ersättning i arbetslöshetsförsäkringen, 2015

Decilgrupp	Statisk effekt (förändring av medelvärdet för de som före regelförändringarna tillhörde respektive decilgrupp)	Långsiktig effekt (förändring av medelvärdet för de som före regelförändringarna tillhörde respektive decilgrupp)	Förändring av medelvärdet i respektive decilgrupp (decilindelning gjord före respektive efter regelförändringarna)
1	1,17	1,12	0,62
2	0,44	0,44	0,69
3	0,27	0,27	0,20
4	0,19	0,19	0,13
5	0,09	0,04	0,05
6	0,12	0,01	0,06
7	0,09	0,06	0,05
8	0,05	-0,02	0,03
9	0,05	0,00	0,03
10	0,02	0,02	0,02

Källa: Konjunkturinstitutet och FASIT HEK2012 v5.

Tabell 46 Decilgruppstillhörighet före och efter (inkl. arbetsutbudseffekter) (höjd ersättning i arbetslöshetsförsäkringen)

<i>Tusentals personer</i>		Decilgrupp efter									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Decilgrupp före	1	916	37	0	0	0	0	0	0	0	0
	2	37	901	15	0	0	0	0	0	0	0
	3	0	11	929	14	0	0	0	0	0	0
	4	0	0	9	932	13	0	0	0	0	0
	5	0	2	0	7	939	5	0	0	0	0
	6	0	2	0	0	0	941	9	0	0	0
	7	0	0	0	0	1	7	940	6	0	0
	8	0	0	0	1	1	1	2	947	2	0
	9	0	0	0	0	0	0	1	1	949	3
	10	0	0	0	0	0	0	0	0	3	951

Källa: Konjunkturinstitutet och FASIT HEK2012 v5.

Höjningen av arbetslöshetsersättningen ger den största effekten på Gini-koefficienten av de fem förslagen. Ginikoefficienten minskar med 0,0008. Förändringen av Ginikoefficienten är också större än i analysen av den direkta effekten. Förutom en sammanpressande effekt i den nedre delen av inkomstfördelningen (se tabell 47) är det också mycket rörelser i mitten av inkomstfördelningen. Av tabell 47 framkommer att inkomstspridningen ökar något i den övre halvan av inkomstfördelningen. På lång sikt blir det ingen förändring av medianinkomsten av förslaget om höjd ersättning i arbetslöshetsförsäkringen.

Tabell 47 Förändring av decilgränser jämfört med medianen (höjd ersättning i arbetslöshetsförsäkringen)

	Före regelförändringar	Efter regelförändringar	Differens	Procentuell förändring
p10/p50	0,554	0,560	-0,006	-1,10%
p20/p50	0,677	0,678	-0,002	-0,24%
p30/p50	0,794	0,795	-0,001	-0,12%
p40/p50	0,897	0,898	-0,001	-0,08%
p50/p50	1,000	1,000	0,000	0,00%
p60/p50	1,116	1,116	0,001	0,05%
p70/p50	1,244	1,244	0,000	0,02%
p80/p50	1,423	1,423	0,000	-0,02%
p90/p50	1,686	1,687	0,001	0,06%
Median=p50	233 109	233 108	0	
Gini	0,272	0,271		

Källa: Konjunkturinstitutet och FASIT HEK2012 v5.

Anm: I den fjärde och femte kolumnen har värdena normerats så att ett positivt värde innebär att avståndet till medianen har ökat och ett negativt att det har minskat.

Kvinnor och män

Kvinnor och män får i kronor räknat lika stora ökning av individuell disponibel inkomst via den direkta effekten (se tabell 48). Skillnaden mellan den statistiska och långsiktiga effekten verkar försvinna vid avrundning till närmsta hundratals kronor. Arbetsutbudet minskar både hos män och hos kvinnor vilket motverkar den positiva effekten på individuell disponibel inkomst av den direkta effekten av förslaget.

Tabell 48 Fördelningseffekter uppdelat på män och kvinnor

	Förändring (medel)	Procentuell förändring (medel)
Direkt effekt		
Män	200	0,14
Kvinnor	200	0,10
Alla	200	0,12
Statisk effekt		
Män	400	0,30
Kvinnor	300	0,25
Alla	400	0,28
Dynamisk effekt		
Män	400	0,28
Kvinnor	300	0,22
Alla	300	0,25

Källa: Konjunkturinstitutet och FASIT HEK2012 v5.

Budgeteffekt

Höjning av arbetslöshetsersättningen skulle, om regelförändringen infördes den 1 januari 2015, innebära att det finansiella sparandet i offentlig sektor

skulle bli 1,5 miljarder kronor lägre. Utgifterna för arbetslöshetsersättning skulle öka med 2,0 miljarder kronor och för sjukpenning med 0,3 miljarder kronor. Kommunernas skatteintäkter skulle öka med 0,8 miljarder kronor på grund av att hushållens beskattningsbara inkomster skulle bli högre till följd av högre arbetslöshetsersättning.

Resultatet av modellens beräkningar av den statiska effekten skiljer sig mycket från den direkta effekten. Det finansiella sparandet minskar med nästan 3 miljarder kronor. Här visar modellen tydligt en av sina svagheter; i modellen kan individer bara ha en status per år vilket när det kommer till arbetslöshet och sjukskrivningar är mer verklighetsfrämmande än kombinationer av arbete och arbetslöshet.

Det finansiella sparandet försämras ytterligare när den långsiktiga effekten analyseras. När arbetade timmar har blivit lägre och antal i arbetslöshet har blivit flera beräknas det finansiella sparandet minska med 4,0 miljarder kronor.

Tabell 49 Budgeteffekt av höjd ersättning i arbetslöshetsförsäkringen

<i>Miljarder kronor</i>	Direkt effekt	Statisk effekt	Dynamisk effekt
Staten	-2,7	-5,3	-6,1
Transfereringar	-2,6	-5,0	-5,7
<i>Sjuk- och aktivitetsersättning</i>	0,0	0,0	0,0
<i>Sjuk- och rehabiliteringspenning</i>	-0,3	0,0	0,0
<i>Arbetsmarknadsstöd</i>	-2,0	-4,6	-5,2
<i>Kostnader för statlig ålderspensionsavgift</i>	-0,2	-0,5	-0,5
<i>Skattefria transfereringar</i>	0,0	0,1	0,1
Statlig inkomstskatt	0,0	0,0	0,0
Jobbskatteavdrag	0,0	0,0	0,1
Skattereduktion allmän pensionsavgift	-0,2	-0,3	-0,3
Arbetsgivaravgifter exkl. ÅP-avgift	0,0	0,0	-0,1
Moms	0,0	0,0	-0,1
Kommunerna	0,8	1,7	1,4
Kommunal inkomstskatt	0,8	1,6	1,4
Avgiftsinkomster	0,0	0,0	0,0
Skattefria transfereringar	0,1	0,0	0,0
Ålderspensionssystemet	0,4	0,8	0,7
Pensionsutbetalningar	0,0	0,0	0,0
Ålderspensionsavgift	0,0	0,0	-0,1
Statlig ålderspensionsavgift	0,2	0,5	0,5
Allmän pensionsavgift	0,2	0,3	0,3
Offentlig sektor	-1,5	-2,9	-4,0

Källa: Konjunkturinstitutet och FASTT HEK2012 v5.

5.5 Höjd sjuk- och aktivitetsersättning

Direkt effekt

Förslaget rörande sjuk- och aktivitetsersättning är litet relativt de andra fem förslagen ur budgetpropositionen för 2015. Förslaget har effekt på hushåll i alla decilgrupper, om än mycket små. Beaktas att hushåll kan förflytta sig i inkomstfördelningen till följd av regelförändringen ser vi att störst skillnad mellan andra och tredje kolumnen i tabell 50 står att finna i decilgrupp 1–3. Rörelserna i transitionsmatrisen är mycket små och det finns ingen synlig påverkan på Ginikoefficienten.

Tabell 50 Procentuell förändring av medelvärdet av justerad disponibel inkomst per decilgrupp till följd av höjd sjuk- och aktivitetsersättning, 2015

Decilgrupp	Direkt effekt (förändring av medelvärdet för de som före regelförändringarna tillhörde respektive decilgrupp)	Förändring av medelvärdet i respektive decilgrupp (decilindelning gjord före respektive efter regelförändringarna)
1	0,01	0,03
2	0,02	0,02
3	0,01	0,02
4	0,01	0,01
5	0,01	0,01
6	0,01	0,01
7	0,01	0,01
8	0,01	0,01
9	0,00	0,01
10	0,00	0,00

Källa: Konjunkturinstitutet och FASIT HEK2012 v5.

Tabell 51 Decilgruppstillhörighet före och efter (exkl. arbetsutbudseffekter) vid höjd sjuk- och aktivitetsersättning

<i>Tusentals personer</i>	Decilgrupp före	Decilgrupp efter									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	954	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	1	954	1	0	0	0	0	0	0	0	0
3	0	1	954	1	0	0	0	0	0	0	0
4	0	0	1	954	0	0	0	0	0	0	0
5	0	0	0	1	954	1	0	0	0	0	0
6	0	0	0	0	1	954	0	0	0	0	0
7	0	0	0	0	0	0	953	1	0	0	0
8	0	0	0	0	0	0	2	953	1	0	0
9	0	0	0	0	0	0	0	1	954	0	0
10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	955	0

Källa: Konjunkturinstitutet och FASIT HEK2012 v5.

Långsiktig effekt

Förslaget har mycket lite påverkan på arbetsutbudet. Den lilla påverkan som modellkörningen ger är att gruppen ”övriga” ökar något (se tabell 52).

Tabell 52 Arbetsutbudseffekter (förändringar)

Procent, antal	Totalt	Kvartilgrupp				Kön	
		1	2	3	4	Kvinnor	Män
Totalt							
Arbetade timmar, procent	0,00	0,00	0,00	0,00	-0,01	-0,01	0,00
Årsarbetskrafter ¹	-151	0	0	0	-151	-151	0
<i>Intensiva marginalen</i>							
Årsarbetskrafter ¹	0	0	0	0	0	0	0
<i>Extensiva marginalen</i>							
I arbete ²	-134	0	0	0	-134	-134	0
Arbetslösa ²	0	0	0	0	0	0	0
Sjuka ²	0	0	0	0	0	0	0
Pensionärer ²	0	0	0	0	0	0	0
Övriga ²	134	0	0	0	134	134	0

¹ En årsarbetskraft är 1 800 timmar.

² Antal personer som bytt status till följd av regelförändringarna.

Eftersom arbetsutbudet inte påverkas ser vill heller inga skillnader mellan analysen på kort och lång sikt (se tabell 53).

Tabell 53 Procentuell förändring av medelvärdet av justerad disponibel inkomst per decilgrupp till följd av höjd sjuk- och aktivitetsersättning, 2015

Decilgrupp	Statisk effekt (förändring av medelvärdet för de som före regelförändringarna tillhörde respektive decilgrupp)	Långsiktig effekt (förändring av medelvärdet för de som före regelförändringarna tillhörde respektive decilgrupp)	Förändring av medelvärdet i respektive decilgrupp (decilindelning gjord före respektive efter regelförändringarna)
1	0,04	0,04	0,04
2	0,07	0,07	0,07
3	0,02	0,02	0,03
4	0,02	0,02	0,02
5	0,02	0,02	0,02
6	0,01	0,01	0,01
7	0,01	0,01	0,01
8	0,01	0,01	0,01
9	0,00	0,00	0,00
10	0,00	0,00	0,00

Källa: Konjunkturinstitutet och FASIT HEK2012 v5.

Tabell 54 Decilgruppstillhörighet före och efter (inkl. arbetsutbudseffekter) (höjd sjuk- och aktivitetsersättning)

Tusentals personer	Decilgrupp efter										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Decilgrupp före	1	952	2	0	0	0	0	0	0	0	0
	2	2	948	4	0	0	0	0	0	0	0
	3	0	4	948	2	0	0	0	0	0	0
	4	0	0	2	950	1	0	0	0	0	0
	5	0	0	0	1	952	1	0	0	0	0
	6	0	0	0	0	1	952	1	0	0	0
	7	0	0	0	0	0	1	953	0	0	0
	8	0	0	0	0	0	0	0	953	0	0
	9	0	0	0	0	0	0	0	0	953	0
	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	953

Källa: Konjunkturinstitutet och FASIT HEK2012 v5

Det finns inga synliga efter på Ginikoefficienten på långsikt. Inkomstspridningen påverkas knappt (se tabell 55).

Tabell 55 Förändring av decilgränser jämfört med medianen (höjd sjuk- och aktivitetsersättning)

	Före regelförändringar	Efter regelförändringar	Differens	Procentuell förändring
p10/p50	0,554	0,554	0,000	-0,04%
p20/p50	0,677	0,677	0,000	-0,06%
p30/p50	0,794	0,794	0,000	-0,02%
p40/p50	0,897	0,897	0,000	0,00%
p50/p50	1,000	1,000	0,000	0,00%
p60/p50	1,116	1,116	0,000	0,00%
p70/p50	1,244	1,244	0,000	-0,01%
p80/p50	1,423	1,423	0,000	-0,01%
p90/p50	1,686	1,685	0,000	-0,01%
Median=p50	233 109	233 136	28	
Gini	0,272	0,272		

Källa: Konjunkturinstitutet och FASIT HEK2012 v5.

Anm: I den fjärde och femte kolumnen har värdena normerats så att ett positivt värde innebär att avståndet till medianen har ökat och ett negativt att det har minskat.

Kvinnor och män

I genomsnitt finns det ingen synlig effekt på individuell disponibel inkomst av förslaget om höjd ersättning i sjuk- och aktivitetsersättningen på män och kvinnor (se tabell 56). Detta beror på att det är relativt få individer som uppbär sjuk- och aktivitetsersättning och att det är en liten förändring.

Tabell 56 Fördelningseffekter uppdelat på män och kvinnor

	Förändring (medel)	Procentuell förändring (medel)
Direkt effekt		
Män	0	0,01
Kvinnor	0	0,01
Alla	0	0,01
Statisk effekt		
Män	0	0,02
Kvinnor	0	0,03
Alla	0	0,03
Dynamisk effekt		
Män	0	0,02
Kvinnor	0	0,03
Alla	0	0,03

Källa: Konjunkturinstitutet och FASTT HEK2012 v5

Budgeteffekt

Den direkta effekten på finansiellt sparande av förslaget är att finansiellt sparande blir 0,15 miljarder kronor lägre (se tabell 57).

Tabell 57 Budgeteffekt av höjd sjuk- och aktivitetsersättning

Miljarder kronor	Direkt effekt	Statisk effekt	Dynamisk effekt
Staten	-0,27	-0,55	-0,55
Transfereringar	-0,27	-0,55	-0,55
<i>Sjuk- och aktivitetsersättning</i>	-0,27	-0,53	-0,53
<i>Sjuk- och rehabiliteringspenning</i>	0,00	0,00	0,00
<i>Arbetsmarknadsstöd</i>	0,00	0,00	0,00
<i>Kostnader för statlig ålderspensionsavgift</i>	-0,03	-0,05	-0,05
<i>Skattefria transfereringar</i>	0,02	0,04	0,04
Statlig inkomstskatt	0,00	0,00	0,00
Jobbskatteavdrag	0,00	0,00	0,00
Skattereduktion allmän pensionsavgift	0,00	0,00	0,00
Arbetsgivaravgifter exkl. ÅP-avgift	0,00	0,00	-0,01
Moms	0,00	0,00	0,00
Kommunerna	0,09	0,19	0,17
Kommunal inkomstskatt	0,09	0,18	0,17
Avgiftsinkomster	0,00	0,00	0,00
Skattefria transfereringar	0,00	0,00	0,00
Ålderspensionssystemet	0,03	0,05	0,05
Pensionsutbetalningar	0,00	0,00	0,00
Ålderspensionsavgift	0,00	0,00	0,00
Statlig ålderspensionsavgift	0,03	0,05	0,05
Allmän pensionsavgift	0,00	0,00	0,00
Offentlig sektor	-0,15	-0,31	-0,33

Källa: Konjunkturinstitutet och FASTT HEK2012 v5.

Precis som vid analys av arbetslöshetsförsäkringen ger den statiska analysen ett annorlunda resultat än den direkta analysen. Den statiska analysen är visserligen dubbelt så stor som den direkta effekten, men den långsiktiga och den statiska effekten är mycket lika (ingen påverkan på arbetsutbudet av förslaget). Därför torde den direkta effekten vara den som gäller även på lång sikt.

6 Referenser

- Canberra Group. (2011). Handbook on Household Income Statistics. Second Edition 2011. FN, Geneve.
- Finansdepartementet. (2009). Arbetsutbudseffekter av reformer på inkomstskatteområdet 2007–2009. Rapport från ekonomiska avdelningen på Finansdepartementet(2009:1). Regeringskansliet.
- Finansdepartementet. (2010). Arbetsutbudseffekter av ett förstärkt jobbskatteavdrag och förändrad statlig inkomstskatt. Ds 2010:37. Regeringskansliet.
- Finansdepartementet. (2011). Vissa skattefrågor inför budgetpropositionen för 2012. Regeringskansliet.
- Finansdepartementet. (2013). Beräkningskonventioner 2014: Metoder för effektberäkningar vid ändrade skatteregler. Rapport från skatteekonomiska enheten i Finansdepartementet. Regeringskansliet.
- Finansdepartementet. (2014). Beräkningskonventioner 2014: Metoder för effektberäkningar vid ändrade skatteregler. Rapport från skatteekonomiska enheten i Finansdepartementet. Regeringskansliet.
- Finansdepartementet. (2014a). Vissa skattefrågor inför budgetpropositionen för 2015 (dnr Fi2014/1430). Regeringskansliet.
- Finansdepartementet. (2014b). Vissa inkomstskatte- och socialavgiftsfrågor inför budgetpropositionen för 2015 (dnr Fi2014/3347). Regeringskansliet.
- Finanspolitiska rådet. (2010). Svensk Finanspolitik: Finanspolitiska rådets rapport 2010.
- Flood, L. (2010). En skattepolitik för både innan- och utanförskapet. SNS.
- Lindquist, G. S., & Wadensjö, E. (2011). Avtalsbestämda ersättningar, andra kompletterande ersättningar och arbetsutbud. Rapport till ESO(2011:4). Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi.
- Riksrevisionen. (2009). Jobbskatteavdraget. Granskningsrapport från Riksrevisionen 2009:20.
- SCB. (2006). Inkomstfördelningsundersökningen 2004. Statistiska meddelanden, HE 21 SM 0601.

Studier i finanspolitik

- 2008/1 Alan Auerbach: Long-term objectives for government debt
- 2008/2 Roel Beetsma: A survey of the effects of discretionary fiscal policy
- 2008/3 Frederick van der Ploeg: Structural reforms, public investment and the fiscal stance: a prudent approach
- 2008/4 Anders Forslund: Den svenska jämviktsarbetslösheten: en översikt
- 2008/5 Per Molander och Gert Paulsson: Vidareutveckling av det finanspolitiska regelverket
- 2008/6 Andreas Westermark: Lönebildningen i Sverige 1966–2009
- 2008/7 Ann Öberg: Incitamentseffekter av slopad fastighetsskatt
- 2009/1 Clas Bergström: Finanskrisen och den svenska krishanteringen under hösten 2008 och vintern 2009
- 2009/2 Martin Flodén: Automatic fiscal stabilizers in Sweden 1998–2009
- 2009/3 Rikard Forslid och Karen Helene Ulltveit-Moe: Industripolitik för den svenska fordonsindustrin
- 2009/4 Alan B. Krueger och Mikael Lindahl: An evaluation of selected reforms to education and labour market policy in Sweden
- 2009/5 Per Molander: Net wealth analysis and long-term fiscal policymaking
- 2009/6 Oskar Nordström Skans: Varför är den svenska ungdomsarbetslösheten så hög?
- 2009/7 Gabriella Sjögren Lindquist och Eskil Wadensjö: Arbetsmarknaden för de äldre
- 2010/1 Michael Bergman: Hur varaktig är en förändring i arbetslösheten?
- 2010/2 Michael Bergman: Har finanspolitik omvända effekter under omfattande budgetsaneringar? Den svenska budgetsaneringen 1994–1997
- 2010/3 Huixin Bi och Eric M. Leeper: Sovereign debt risk premia and fiscal policy in Sweden
- 2010/4 David Dreyer Lassen: Fiscal consolidations in advanced industrialized democracies: Economics, politics, and governance
- 2010/5 Pathric Hägglund och Peter Skogman Thoursie: De senaste reformerna inom sjukförsäkringen: En diskussion om deras förväntade effekter
- 2010/6 Christopher A Pissarides: Regular education as a tool of countercyclical employment policy
- 2010/7 Per Skedinger: Hur fungerar arbetsmarknadspolitiken under olika konjunkturlägen?
- 2010/8 Lars Calmfors: Fiscal policy coordination in Europe
- 2010/9 Lars Calmfors: The role of independent fiscal policy institutions
- 2011/1 Helge Bennis, Lars Calmfors och Anna Larsson: Wage formation and the Swedish labour market reforms 2007–2009
- 2011/2 Michael Bergman: Tidsbestämning av svensk konjunktur 1970–2010

- 2011/3 Peter Fredriksson och Jonas Vlachos: Reformen och resultat: Kommer regeringens utbildningsreformer att ha någon betydelse?
- 2012/1 Christian Hagist, Stefan Moog och Bernd Raffelhüschen: A generational accounting analysis of Sweden
- 2012/2 Göran Hjelm och Ulla Robling: Utveckling av de offentliga finanserna till 2020 vid fem olika makroekonomiska scenarier
- 2012/3 Georg Marthin: Measuring mismatch in the Swedish labour market
- 2012/4 Jesper Roine: Varför ska vi bry oss om fördelningsfrågor? En översikt om relationen mellan ekonomi, politik och fördelning
- 2012/5 Gabriella Sjögren Lindquist och Eskil Wadensjö: Inkomstfördelningen bland pensionärer
- 2012/6 Daniel Waldenström: Regeringen och ojämnligheten: En granskning av budgetens fördelningspolitiska redogörelser 1992–2011
- 2013/1 Per Molander och Jörgen Holmquist: Reforming Sweden's budgetary institutions – background, design and experiences
- 2013/2 Konjunkturinstitutet: Effekter på inkomstfördelning och arbetsutbud av olika regelförändringar simulerade med FASIT
- 2013/3 Statens väg- och transportforskningsinstitut (VTI): Systemfel i transportsektorn
- 2013/4 Erling Steigum: Sovereign wealth funds for macroeconomic purposes
- 2013/5 Peter Birch Sørensen: The Swedish housing market: Trends and risks
- 2014/1 Niklas Bengtsson, Per-Anders Edin och Bertil Holmlund: Löner, sysselsättning och inkomster – ökar klyftorna i Sverige?
- 2014/2 Dirk Niepelt: Financial policy
- 2014/3 Konjunkturinstitutet: Analys av rörelser i inkomstfördelningen vid införandet av jobbskatteavdraget
- 2014/4 Konjunkturinstitutet: Den offentliga sektorns skulder och finansiella tillgångar
- 2015/1 Maria Börjesson och Jonas Eliasson: Kostnadseffektivitet i valet av infrastrukturinvesteringar
- 2015/2 Giancarlo Corsetti och Gernot Müller: Fiscal multipliers: Lessons from the great recession for small open economies
- 2015/3 Konjunkturinstitutet: Fördelningseffekterna av sex förslag ur budgetpropositionen för 2015